

KÕNEHARJUTUSI
INGLISE KEELE
TUNDIDES

N 76049

A-23592

EESTI NSV PEDAGOOGIKA TEADUSLIKU UURIMISE INSTITUUT

KÕNEHARJUTUSI INGLISE KEELE TUNDIDES

I. SOTTER

*Vene keele ja võõrkeelte sektori
vanem teaduslik töötaja*

TALLINN, 1962

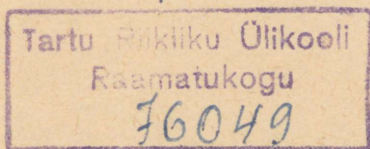
Toimetaja E. MANNERMAA

Kirjastatakse Eesti NSV Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituudi
Õpetatud Nõukogu otsusel.

Brošüür sisaldab harjutuskogu õpitavate inglise keele grammatiliste vormide aktiveerimiseks ja automatiseerimiseks 5. ja 6. klassis. Koostatud harjutuskogu oli kahes koolis katsetamisel ja andis positiivseid tulemusi.

Brošüür on mõeldud metoodiliseks abimaterjaliks inglise keele õpetajatele.

N

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Metoodilisi võtteid

õpitavate grammatiliste vormide aktiveerimiseks ja automatiseerimiseks

Õpilased omandavad kõneoskuse vaid siis, kui neil on automatiseerunud teatava hulga grammatiliste vormide ja konstruktsioonide kasutamise oskus. Selle saavutamiseks peab õpilastele andma rohkesti võimalusi õpitud grammatiliste vormide harjutamiseks. Kasutades vastavaid asendustabeleid ja pilte, tuleb lasta õpilastel moodustada lauseid, küsimusi esitada ja küsimustele vastata ning eesti-keelseid lauseid inglise keelde tõlkida. Õpitavate grammatiliste vormide kasutamise oskuse omandab õpilane siis, kui ta saab tunnis võimalikult palju kõnelda võõrkeelt. Et niisuguste tulemusteni jõuda, on vaja tundides teha väga palju frontaalset tööd.

Alljärgnevad harjutused on lisaks A. Ehini ja M. Rauka V ja VI klassi inglise keele õpikutele*. V klassi esimese üheksa õppepala juurde on enamiku harjutusi koostanud E. Tiikma. Nimetatud palade juurde kuuluvad dialoogi harjutused ja kõik järgnevad harjutused on koostanud I. Sotter. Et igale õpiku tekstile on määratud keskmiselt kolm õppetundi, võib õpetaja ka lisaharjutused jagada kolmele tunnile. Lisaharjutusi võib vajaduse korral poolitada ja varieerida. Harjutuste tegemisel tuleb töötada frontaalselt ning pöörata suurt tähelepanu õpilaste häälendamisele. Õigeks tuleb lugeda ainult nii grammatiliselt kui ka foneetiliselt veatu vastus. Lisaharjutusi on soovitatav teha vaheldumisi teiste töövõtetega ning raskemate grammatiliste konstruktsioonide, näiteks üld- ja eriküsimuste puhul kasutada maksimaalselt lausete kooris kordamist.

* A. Ehin, M. Rauk, English V, Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn, 1960.
A. Ehin, M. Rauk, English VI, Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn, 1960.

Mida oskuslikumalt kasutab õpetaja pilte ja tabelleid, seda paremini omandavad õpilased uue grammatilise materjali juba tunnis. Teadmiste kinnistamiseks ja süvendamiseks mõeldud kordamisharjutuste eesmärgiks on õpilaste oskuste automatiseerimine. Õpetaja kasutagu maksimaalselt õpiku pilte ja lasku õpilastel vajalikke pilte ise joonistada. Kui koolil suuri grammatikatabeleid ei ole, võib õpetaja need värviliste kriitidega kantavale tahvlile joonistada. Kantavat tahvlit saab õpetaja mitmeti kasutada õppetöö elavdamiseks. Pealegi lubab kantav tahvel tunnis võimalikult palju aega jätta suuliseks frontaalseks tööks. Mõningaid vajalikke tabelleid võib lasta koolile valmistada ka vanemate klasside õpilastel. Juba tööd planeerides näeb õpetaja, milliseid näitlikke õppevahendeid ta tundides vajab, ja püüab leida võimalusi nende saamiseks. Piltide sisulist valikut kergendab õpetajal E. Tiikma «Inglise keele temaatiline miinimumsõnastik V ja VI klassile».*

Nimetatud sõnastik aitab õpetajal leida ka vestlusteemasid ja ette valmistada dialooge. Õpilastevahelist vestlust tuleb igati arendada ning suunata, nii et see kulgeks elavalt ja normaalses tempos. Ainult küsimustele vastaja osas ei õpita vestlema. Ei piisa harjutustest, kus õpilane muudab jaatavaid lauseid küsivaiks või moodustab küsimusi teatavatele lauseliikmetele.

On tingimata vajalik, et õpilased harjuksid vastastikku küsimusi esitama ja küsimustele vastama vabas vestluse vormis. Vestluse arendamiseks on esimestel õppeaastatel paratamatud ja olulised niisugused töövõtted, mis harjutavad õpilasi teatavaid grammatilisi konstruktsioone ja õpitud sõnavara automaatselt kasutama. Põhilised on reproduktiivsed harjutused, sest suhteliselt vähese keelelise materjali tundmine õpingute alguses ei võimalda õpilasel veel vabalt võõrkeeles väljenduda.

Käesolev harjutuskogu aitab kaasa aktiivsete oskuste ja vilumuste kujundamisele. Harjutuskogu oli kahes koolis katsetamisel ja tulemused näitasid, et nende koolide V ja VI klasside õpilaste teadmised inglise keelest olid märgatavalt paremad kui V ja VI kontrollklassides.

* E. Tiikma, Inglise keele temaatiline miinimumsõnastik V ja VI klassile, ENSV Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituudi väljaanne nr. 4, Tallinn, 1961.

V KLASS

LESSON ONE

Uus materjal:

1. Isikulised asesõnad *I, you, he, she, it, we, you, they*.
2. Tegusõna *be* ajavormis *Present Indefinite*.
3. Üldküsimus, lühivastused ja eriküsimus tegusõnaga *be*.
4. Põhiarvud *one, eight*.
5. Eessõnalised konstruktsioonid *at school, at an English lesson, at home, in the classroom*.
6. Umbmäärane artikkel tähenduses «üks», «mingisugune»; määrav artikkel tähenduses «see».

Harjutus 1

Tegusõna *be* jaatav vorm ajavormis *Present Indefinite*.

Õpetaja kirjutab tahvlile *I am at school*. Õpilased asendavad järgemööda esimese pöörde teiste pööretega.

Harjutus 2

Lühivastused üldküsimustele.

Õpetaja esitab õpilastele üldküsimusi. Õpilased vastavad eitavalt või jaatavalt, olenevalt küsimusest.

Küsimused:

Vastused:

Is Mall at school?

Yes, she is.

Is Toomas at home?

No, he is not.

Am I a teacher?

Yes, you are.

Are you a teacher, Jaak?

No, I am not.

Are Kalju and Jüri at the lesson?

Yes, they are.

Are you at home, Ülle and Inge?

No, we are not.

Harjutus 3

Üldküsimuse konstruktsioon ja intonatsioon.

Õpetaja laseb moodustada tahvlile kirjutatud lausest *I am at school* küsiva vormi, nõudes õpilastelt õiget intonatsiooni ja lauserõhku. Lause *Am I at school?* kirjutatakse tahvlile sõnalise tonogrammina

Am I at school?

ja loetakse kooris. Järgnevalt moodustavad õpilased suuliselt küsiva vormi ka teistest pööretest, kusjuures iga lauset korratakse kooris.

Harjutus 4

Õpitud eessõnalised konstruktsioonid.

Õpetaja riputab seinale tabeli eessõnaliste konstruktsioonidega *at home, at school, at the lesson, in the classroom*.

Tõlgitakse ja kirjutatakse tahvlile lause *We are at school*. Õpetaja tõmbab määrusele *at school* joone alla ja laseb õpilastel seda teiste õpitud kohamäärustega asendada. Näiteks: *We are at the English lesson. We are in the classroom. We are at home.*

Harjutus 5

Õpitud põhiarvud ja konstruktsioon *at... o'clock*.

Seinal on tabel õpitud eessõnaliste konstruktsioonidega, tahvlil on arvud 1, 6, 8, 9.

Tõlgitakse ja kirjutatakse tahvlile lause *At eight o'clock I am at school*. Järgnevalt asendavad õpilased kellaaja ja kohamääruse. Näiteks: *At nine o'clock I am at an English lesson. At one o'clock I am in the classroom. At six o'clock I am at home.*

Harjutus 6

Eriküsimuse konstruktsioon küsiva sõnaga *where*.

Seinal on tabel õpitud kohamäärustega. Tahvlil on arvud 1, 5, 8, 10 ja sõnaline tonogramm:

Where are you at six o'clock?

Esimese küsimuse esitab õpetaja. Näiteks: *Aino, where are you at eight o'clock?* Vastus: *At eight o'clock I am at school.* Järgmisi küsimusi esitavad õpilased ise üksteisele.

Where are you at nine o'clock?

Where are you at one o'clock?

Where are you at five o'clock?

Õpilased peavad vastustes kasutama kõiki õpitud kohamäärusi.

Harjutus 7

Umbmäärane artikkel tähenduses *üks* ja määrav artikkel tähenduses *see*.

Kasutada pilte lk. 19 V klassi õpikus. Õpilased ütlevad, mida nad piltidel näevad. Iga õpilane kirjeldab ainult üht pilti.

Näiteks: *I see a man and a bus. The man is in the bus* jne.

Harjutus 8

Üldküsimus tegusõnaga *be*. Jaatav ja eitav lühivastus.

Õpetaja kasutab õpilaste joonistatud pilte või õpiku lk. 7 pilte, et lasta õpilastel küsimusi moodustada. Õpilane, kes vastab, esitab ühtlasi ka järgmise küsimuse.

Eve: Is this a pen?

Virve: Yes, it is. Is this a pipe?

Uno: No, it is not. It is a lamp. Is this a bike?

Ellen: No, it is not. It is a desk. Is this a tent?

Urmas: Yes, it is. Is this a rose? jne.

LESSON TWO

Uus materjal:

1. Nimisõna mitmus *book, pen, exercise* tüüpi sõnast.
2. Omastavad asesõnad *our, your*.
3. Konstruksioon *It is . . . o'clock*.

Kordamiseks:

1. Isikulised asesõnad ja omastav asesõna *my*.
2. Tegusõna *be* ajavormis *Present Indefinite*.
3. Üldküsimused ja lühivastused.
4. Eriküsimused küsiva sõnaga *where*.
5. Konstruksioonid *at the lesson, in the classroom, on our desks*.
6. Varem õpitud põhiarvud *five, six, eight, nine, ten*.

Harjutus 1

Isikuline asesõna *they*, omastavad asesõnad *my, our, your* ja nimisõna mitmus.

Seinal on tabel mitmuse lõppude häälendamise juhistega:

- [s] books, lamps, cats
- [z] pens, bags, pencils
- [ɪz] roses, buses, boxes

Õpetaja esitab klassile küsimusi:

1. Where are your books? (They are in our bags.)
2. Where are your pencils? (They are in our pencil-boxes.)
3. Where are your pens? (They are on our desks.)
4. Where are your desks? (They are in our classroom.)
5. Where are your books, Aino? (They are in my bag.)
6. Where are your exercises, Kalju? (They are in my copy-book.)

Harjutus 2

Lühivastused üldküsimustele.

Õpetaja esitab klassile küsimusi:

1. Are you at home at 8 o'clock, Kadri? (No, I am not. I am at school.)
2. Is Uno at school at nine o'clock? (Yes, he is.)
3. Is Ene in the classroom at six o'clock? (No, she is not. She is at home.)
4. Are Ülo and Jaak at an English lesson at one o'clock? (Yes, they are.)

Harjutus 3

Konstruksioon *It is ... o'clock* ja õpitud kohamäärused.

- I. Õpetaja näitab kella maketil vastavat aega ja laseb klassil tõlkida järgmised laused: 1. Kell on 8. Meie oleme koolis. 2. Kell on 10. Meie oleme inglise keele tunnis. 3. Kell on 1. Meie oleme klassis. 4. Kell on 5. Meie oleme kodus.
- II. Õpilased täiendavad üksteise lauseid. 1. õpilane: *It is eight o'clock.* 2. õpilane: *We are at school.* 3. õpilane: *It is ten o'clock.* 4. õpilane: *We are at the English lesson* jne.

Harjutus 4

Õpitud põhiarvud ja nimisõna mitmus.

Õpetaja kirjutab tahvlile arvud 1, 2, 5, 6, 8, 9, 10. Ta osutab ühele nendest arvudest ja õpilased moodustavad lauseid, kasutades konstruktsiooni *I have ...* Näiteks: *I have two dogs. I have five boxes* jne.

Seda harjutust võib sooritada ka ridadevahelise võistluseks. Võidab see rida, kes annab kõige rohkem õigeid vastuseid, kusjuures eksimus mitmuse vormi lõpu häälendamises loeb terve vea eest.

Õpetaja peab jälgima, et kõigil oleksid raamatud ja sõnade vihikud suletud.

Harjutus 5

Küsimuste moodustamine.

- I. Õpilased moodustavad lause kohamäärusele suunatud küsimusi õpiku lk. 12 piltide põhjal. Võib kasutada ka muid joonistatud pilte.

Virve: Where is the book?

Ene: It is on the desk.

Ilmar: Where is the pencil?

Erik: It is in the pencil-box. Jne.

- II. Pilte võib kasutada ka üldküsimuste harjutamiseks. Sel juhul toimuks töö järgmiselt:

Anne: Is the flag on the tent?

Ivi: Yes, it is.

Viivi: Is the fish on the dish?

Jaan: No, it is not. It is in the net.

III. Harjutust võib teha kombineeritult. Tulemuseks on väike dialoog.

Urve: Is the cat on the gate?

Ülo: No, it is not.

Urve: Where is the cat?

Ülo: The cat is in the box. Jne.

LESSON THREE

Uus materjal:

1. Käskiv kõneviis.
2. Oleviku jaatava vormi 1. pööre põhitegusõnadest.
3. Eessõnalised konstruktsioonid *to the blackboard, at the blackboard, on the blackboard, to my (your) seat.*

Kordamiseks:

1. Isikulised asesõnad.
2. Omastavad asesõnad *my, your.*

Harjutus 1

Käskiv kõneviis.

Õpetaja annab käsklusi, kaks õpilast tulevad klassi ette ja täidavad neid.

Stand up, Aino and Uno. Take your English books and copy-books. Come to the blackboard. Aino, open your copy-book. Write Exercise 2 on the blackboard. Uno, open your book. Read Lesson 3. Shut your book, Uno. Go to your seat. Sit down. Shut your copy-book, Aino. Go to your seat. Sit down.

Harjutus 2

Käskiv kõneviis.

Õpilased annavad vastastikku käsklusi ja täidavad neid. Tahvlil on õpitud tegusõnad *stand up, take, open, read, shut, come, write, go, sit down* ning eessõnalised konstruktsioonid *to the blackboard, on the blackboard, at the blackboard*. Kui õpilastel on raskusi lausete moodustamisega, osutab õpetaja vastavale sõnale tahvlil.

- Näiteks: 1. õpilane: Stand up, Tiiu. Take your English book.
 2. õpilane: Open your book, Ain. Read Lesson Two.
 3. õpilane: Open your copy-book, Kadri. Shut your copy-book.
 4. õpilane: Take your pencil-box, Arvo. Open your pencil-box. Shut it.
 5. õpilane: Go to the blackboard, Aino. Now come to your seat.
 6. õpilane: Write your name on the blackboard, Tiit. Sit down.

Harjutus 3

Käskiv kõneviis. Oleviku 1. pööre ainsuses ja omastavad asesõnad.

Kaks õpilast tulevad klassi ette ja annavad vaheldumisi teistele käsklusi. Õpilased täidavad käsklusi ja ütlevad, mis nad teevad.

Harjutus 4

Oleviku 1. pööre ainsuses.

Tahvlil on õpitud tegusõnad *stand up, take, open, read, shut, go, write, come, sit down*. Õpilased kirjeldavad oma tegevust klassis, kasutades tegusõnu tahvlil antud järjekorras.

Harjutust võib teha kahes variandis:

1. variant: Õpilased jutustavad järgemööda kolme lause kaupa.
2. variant: Üks õpilane jutustab, kasutades kõiki tegusõnu.

Harjutus 5

Eessõnalised konstruktsioonid *to the blackboard, on the blackboard, at the blackboard, to your seat*.

Õpetaja laseb frontaalselt laused tõlkida.

1. Tõuse püsti, Ann!
2. Tule tahvli juurde!
3. Kirjuta oma nimi tahvlile!
4. Kus on Ann nüüd?
5. Ta on tahvli juures.
6. Mine oma kohale, Ann!
7. Istu!

LESSON FOUR

Uus materjal:

Tegusõna *have* ajavormis *Present Indefinite*. Jaatav ja küsiv vorm.

Kordamiseks:

1. Üldküsimused ja lühivastused.
2. Nimisõna mitmus.

Harjutus 1

Tegusõna *have* ainsuse esimene ja kolmas pööre ajavormis *Present Indefinite*.

Õpetaja esitab frontaalseid küsimusi, õpilased kasutavad vastustes vaheldumisi esimest ja kolmandat pööret.

Õpetaja: What have you on your desk, Aino?

Aino: I have a book, a copy-book, a pen and a pencil on my desk.

Õpetaja: What has Aino on the desk, Peter?

Peter: She has a book, a copy-book, a pen and a pencil on the desk.

Õpetaja: What have you in your bag, Kaljo?

Kaljo: I have many books and copy-books in my bag.

Õpetaja: What has Kaljo in the bag, Tiiu?

Tiiu: He has many books and copy-books in the bag.

Õpetaja: What have you at home, Ilmar?

Ilmar: I have a dog at home.

Õpetaja: What has Ilmar at home, Ann?

Ann: Ilmar has a dog at home.

Õpetaja: What have I in my hand, Kaja?

Kaja: You have a pencil-box in your hand.

Harjutus 2

Üldküsimused ja lühivastused tegusõnaga *have* ainsuse esimeses ja kolmandas pöördes.

Õpilased esitavad vastastikku küsimusi, kasutades esimest pildirida õpiku leheküljel 23. Õpetaja märgib tahvlile üldküsimuse sõnalise tonogrammi.

Näiteks:

Have you a watch?

Jaak: Have you a watch, Kadri?

Kadri: No, I have not.

Jaak: Has Kadri a watch, Tõnu?

Tõnu: No, she has not.

Jaan: Have you a clock at home, Madli?

Madli: Yes, I have.

Jaan: Has Madli a clock at home, Ott?

Ott: Yes, she has.

Tiit: Have you a bike, Ilmar?

Ilmar: Yes, I have.

Tiit: Has Ilmar a bike, Arvo?

Arvo: Yes, he has. Jne.

Harjutus 3

Nimisõna mitmus, põhiarvud 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12 ja eriküsimus *How many ... have you?*

Õpilased esitavad vastastikku küsimusi esemete ja piltide kohta, mida õpetaja näitab. Vastustes kasutatakse arve, mis õpetaja tahvlile kirjutab.

Aino: How many books have you, Jaak?

Jaak: I have twelve books.

Tiiu: How many pens have you, Arvo?

Arvo: I have five pens.

Tõnu: How many cups have you, Ann?

Ann: I have six cups.

Mari: How many plates have you, Leida?

Leida: I have ten plates.

Jaak: How many cakes have you, Tiiu?

Tiiu: I have four cakes.

Harjutus 4

Küsimuste moodustamine.

- I. Õpiku lk. 19 piltide põhjal võib õpilasi lasta üksteisega küsimise-vastamise vormis vestelda.

Ene: Have you a globe, Urve?

Urve: Yes, I have.

Ene: Have you a desk?

Urve: Yes, I have.

Ene: Where is the globe?

Urve: The globe is on the desk. Jne.

- II. Vestlemisel lähtutakse konkreetsest olukorrast klassis.

Uno: Have you a pen, Ain?

Enn: Yes, I have.

Uno: Where is your pen?

Enn: My pen is in my pencil-box. Jne.

LESSON FIVE

Uus materjal:

Eitav vorm tegusõnast *have* ajavormis *Present Indefinite*.

Kordamiseks:

1. Üldküsimused tegusõnaga *be* ja *have*. Jaatavad ja eitavad lühivastused.
2. Eriküsimus küsiva sõnaga *how many* ja tegusõnaga *have*.

Harjutus 1

Tegusõna *have* ajavormis *Present Indefinite* ja isikulised asesõnad.

Õpetaja esitab klassile küsimusi. Õpilastel tuleb anda eitav täisvastus, kusjuures lause alusena tuleb kasutada vastavat isikulist asesõna. Et õpilased eitava täisvastuse moodustamisega ei eksiks, kirjutab õpetaja tahvlile vastava skeemi.

Õpetaja: Have you a black cat, Peter?

Peter: No, I have no black cat.

Õpetaja: Have your brothers a bike, Ilmar?

Ilmar: No, they have no bike.

Õpetaja: Has Linda a watch, Maimu?

Maimu: No, she has no watch.

Õpetaja: Have I a pencil-box in my hand, Reet?

Reet: No, you have no pencil-box in your hand.

Harjutus 2

Üldküsimuse konstruktsioon ja intonatsioon, jaatav ja eitav lühivastus ning isikulised asesõnad.

Õpetaja nimetab õpilasi, kes esitavad küsimusi ja vastavad küsimustele. Tahvlile on ühte tulpa kirjutatud õpitud omadussõnad *big, new, old, black, white, good, red*, teise tulpa nimisõnad *brother, sister, flag, dog, watch, hen, bike*. Õpilased esitavad küsimusi, kasutades lause alusena kaasõpilaste nimesid ning valides sihitiseks tahvlile kirjutatud sobivaid sõnu. Õpetaja kustutab tahvlilt küsimuses kasutatud nimisõnad, omadussõnu võib aga kasutada ka teistkordselt. Soovitav on märkida tahvlile üldküsimuse sõnaline tonogramm.

Leili: Has Peter a big brother?

Anti: Yes, he has.

Inga: Has Silvi a good watch?

Indrek: Yes, she has.

Peter: Has Ilmar a new bike?

Kaljo: No, he has not.

Liina: Has Tõnu a good sister?

Ülo: Yes, he has. Jne.

Harjutus 3

Be ja have vormide vahelduv kasutamine.

Õpetaja esitab õpilastele küsimusi § 4 ja § 5 alusel. Õpetaja püüab eelnevalt teada saada, kellel õpilastest on aed, kellel onu kolhoosnik, kellel õdesid, vendi jne.

Õpetaja: Have you an uncle in the country, Peter?

Peeter: Yes, I have.

Õpetaja: Is he a collective farmer?

Peeter: Yes, he is.

Õpetaja: Have you a garden, Ann?

Ann: Yes, we have.

Õpetaja: Is your garden big?

Ann: No, it is not.

Õpetaja: How many apple-trees have you?

Ann: We have five apple-trees.

Õpetaja: How many rooms have you?

Ulo: We have three rooms.

Õpetaja: How many sisters and brothers have you?

Ulo: I have one sister and no brothers.

Õpetaja: Has your mother a cat, Kaja?

Kaja: Yes, she has.

Õpetaja: Is the cat white?

Kaja: No, it is not. It is black.

Õpetaja: Have your sisters a dog?

Kaja: No, they have not.

Harjutus 4

Üldküsimumuste moodustamine.

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi õpiku lk. 23 piltide põhjal. Harjutus võib piirduda ainult teisele isikule suunatud küsimustega või laiendada küsimusi ka kolmanda isiku kohta.

Mari: Have you a watch, Peter?

Peeter: No, I have not. No, I have no watch.

Mati: Has Peter a watch?

Virve: No, he has not. No, he has no watch.

Ellen: Have you a clock at home, Uno?

Uno: Yes, I have. I have a big clock.

Ülle: Has Uno a big clock at home?

Ivi: Yes, he has.

Margo: Have you a bell, Viivi?

Viivi: Yes, I have. My bell is in the bag. Jne.

LESSON SIX

Uus materjal:

Nimisõna ainsuse omastav kääne.

Kordamiseks:

1. Eriküsimus küsiva sõnaga *where* koos tegusõnaga *be*.
2. Eessõnalised konstruktsioonid eessõnadega *in* ja *under*.

Harjutus 1

Nimisõna ainsuse omastav kääne ja eessõna *in*.

Õpetaja esitab õpilastele küsimusi, mis on analoogilised õppepala nr. 6 küsimustega. Harjutuses võivad kaks esimest küsimust varieeruda. Neid eri variante on soovitatav mitmes tunnis korrata.

Variant 1

Õpetaja: Where is Uno's English book, Linda?

Linda: Uno's English book is on the desk.

Õpetaja: Where is the desk, Ain?

Ain: The desk is in the classroom.

Õpetaja: Where is the classroom, Kadri?

Kadri: The classroom is in the schoolhouse.

Õpetaja: Where is the schoolhouse, Tõnu?

Tõnu: The schoolhouse is in Gogol Street.

Õpetaja: Where is Gogol Street, Anu?

Anu: Gogol Street is in Tallinn.

Õpetaja: Where is Tallinn, Mari?

Mari: Tallinn is in the E.S.S.R.

Õpetaja: Where is the E.S.S.R., Jaak?

Jaak: The E.S.S.R. is in the U.S.S.R.

Variant 2

Õpetaja: Where are Jüri's copy-books, Hella?

Hella: Jüri's copy-books are in the bag.

Õpetaja: Where is the bag, Uno?

Uno: The bag is in the classroom. Jne.

Variant 3

Õpetaja asemel võivad küsimusi esitada ka õpilased.

Harjutus 2

Nimisõna ainsuse omastav kääne ja eessõnalised konstruktsioonid.

Õpetaja kirjutab tahvlile õpilaste tõlgitud kohamäärused *at home, at school, at the lesson, on the table, on the desk, under the table, in the bag, in the pencil-box, in the house, in the garden, in the country, in the street.*

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi, kasutades pärisnimede omastavat käänat. Lause aluseks võivad olla esemed, perekonnaliikmed, koduloomad. Vastustes kasutatakse tahvlile märgitud kohamäärusi.

Maimu: Where are Uno's books, Linda?

Linda: Uno's books are on the desk.

Ilmar: Where is Mary's cat, Hella?

Hella: Mary's cat is under the table.

Jaan: Where is Ülo's dog, Lehte?

Lehte: Ülo's dog is in the garden.

Jaan: Where is Malle's little brother, Juhan?

Juhan: Malle's little brother is at home.

Kai: Where is Ann's sister, Aino?

Aino: Ann's sister is at school.

Jüri: Where are Toivo's father and mother, Inge?

Inge: Toivo's father and mother are in the country.

LESSON SEVEN

Uus materjal:

Tegusõna oleviku ainsuse 3. pööre.

Kordamiseks:

1. Eriküsimused küsivate sõnadega *where, how, what, who.*
2. Üldküsimused tegusõnadega *be* ja *have*; lühivas-tused.

Harjutus 1

Tegusõna *have* pööramine. Üldküsimused ja lühivastused.

Õpetaja esitab õpilastele frontaalselt küsimusi. Õpilased vastavad, kasutades lühivastuseid. Eitava vastuse puhul annavad nad kaks varianti: lühivastuse ja täieliku vastuse. Kui õpilastele isikulised asesõnad ja tegusõna *have* pöörded veel raskusi tekitavad, paneb õpetaja välja *have* pööramise tabeli, millel esineb ka eitav vorm.

Õpetaja: Have you a ball, Kalju?

Kalju: Yes, I have.

Õpetaja: Has your brother a watch, Milvi?

Milvi: Yes, he has.

Õpetaja: Have I a pen, Jaak?

Jaak: Yes, you have.

Õpetaja: Have your father and mother bikes, Jüri?

Jüri: Yes, they have.

Õpetaja: Have you bikes, Tõnis and Toomas?

Tõnis: Yes, we have.

Õpetaja: Have you a tent, Linda?

Linda: No, I have not. I have no tent.

Harjutus 2

Küsimuste moodustamine küsivate sõnadega *who, what*.

Õpilased esitavad üksteisele lause alusele suunatud küsimusi õpiku lk. 23 piltide põhjal. (Parem on kasutada suuremaid joonistatud pilte.) Klassis on tabel alusele suunatud küsimuste ja lühivastustega. Küsimustest ja vastustest kujunegu väike dialoog.

Ene: What is this?

Anu: It is a watch.

Ene: Who has a watch?

Anu: I have.

Ülo: What is that?

Enn: It is a clock.

Ülo: Who has a clock?

Ene: Mother has.

Siiri: What is this?

Ilmar: It is a gun.

Siiri: Who has a gun?

Ilmar: Jaan has. (I have.)

Dialogi võib soovi korral pikendada, esitades küsimusi kohamäärusele.

Ülo: What is that?

Irma: It is a bike.

Ülo: Who has a bike?

Irma: I have.

Ülo: Where is the bike?

Irma: It is in the garden. Jne.

LESSON EIGHT

Kordamiseks:

1. Ajavormi *Present Indefinite* ainsuse 3. pööre.
2. Eessõnalised konstruktsioonid eessõnadega *at, in, into, on, under*.
3. Isikulised ja omastavad asesõnad *I — my, you — your, he — his, we — our*.

Harjutus 1

Eessõnad *at, in, on, under*.

Õpetaja (seistes tahvli juures): Where am I, Rein?

Rein: You are at the blackboard.

Õpetaja (asetab pliiatsi pinali peale): Where is my pencil, Maimu?

Maimu: It is on the pencil-box.

Õpetaja (asetab pliiatsi pinali alla): Where is my pencil, Tõnu?

Tõnu: It is under the pencil-box.

Õpetaja (pane pliiatsi pinalisse): Where is my pencil now, Jaan?

Jaan: It is in the pencil-box.

Õpetaja: Where are you at three o'clock, Jaan?

Jaan: I am at home at three o'clock.

Õpetaja: Where is your home, Aino?

Aino: It is in Kalamaja Street.

Õpetaja: Where is Kalamaja Street, Helmi?

Helmi: It is in Tallinn.

Õpetaja: Where is Tallinn, Kalle?

Kalle: It is in the E.S.S.R.

Õpetaja: Where is the E.S.S.R., Ott?

Ott: It is in the U.S.S.R.

Harjutus 2

Eessõnalised konstruktsioonid ja omastavad asesõnad.

Õpilased tõlgivad frontaalselt lauseid. Tahvlil on eessõnad *at, in, into, on, under*. Tõlkimise kergendamiseks laseb õpetaja enne tõlkida lauses esineva eessõnalise konstruktsiooni, näit. kodus, maal jne.

1. Minu ema on kodus. 2. Inga isa on maal. 3. Mine klassi! 4. Pane oma raamat koolipingile! 5. Pane oma mapp oma koolipingi alla! 6. Uno on tahvli juures. 7. Tema sõber ei ole klassis. 8. Ta on kodus. 9. Minu pall on klassis. 10. Ta on pingi all. 11. Võta pall! 12. Mine aeda!

Harjutus 3

Küsimuste moodustamine.

Õpetaja kasutab õpilaste joonistatud pilte. Piltidel võib olla kujutatud mitu eset; sel juhul osutab õpetaja ainult ühele esemele pildil ja õpilased vestlevad sellest esemest dialoogi vormis. Kui õpilastel on küsimuste esitamiseks raskusi, juhib õpetaja nende tähelepanu vastavatele klassis olevatele tabelitele või skeemidele. Koduse ülesandena võib õpilastel lasta juba ette valmis mõelda küsimusi teatavate esemete kohta, et dialoog kujuneks kiiremaks ja ladusamaks. Klassis kirjutatakse vihikuisse näidisdialoog.

Ene: What is this?

Urve: It is a room. It is a big room.

Ene: Is it a Pioneer Room?

Urve: Yes, it is.

Ene: Where is the Pioneer Room?

Urve: It is in the schoolhouse.

Ene: Who is in the Pioneer Room?

Urve: The pioneers are.

Leo: Is this a room?

Liina: No, it is not. It is an apple-tree.

Leo: Is the tree big?

Liina: Yes, it is.

Leo: Where is the tree?

Liina: The tree is in the garden.

Leo: Have you a garden?

Liina: Yes, I have.

Leo: How many apple-trees have you?

Liina: I have five apple-trees. Jne.

LESSON NINE

Uus materjal:

1. Ajavormi *Present Indefinite* küsiva vormi ning jaatava lühivastuse moodustamine abitegusõna *do* abil.
2. Eessõnalised konstruktsioonid *on Monday, on Tuesday* jne.

Kordamiseks:

1. Üldküsimus ja lühivastus tegusõnaga *be*.
2. Eessõnalised konstruktsioonid *to school, at school, at home, at the lesson, in the fifth class*.

Harjutus 1

Ajavormi *Present Indefinite* küsiv vorm; jaatav lühivastus.

Tahvlil on üldküsimuse ja lühivastuse skeemid, üks tegusõnaga *be*, teine abitegusõnaga *do*.

1. Are they at school?
Yes, they are.
2. Do they go to school?
Yes, they do.

Õpetaja esitab frontaalselt küsimusi. Õpilased kasutavad lühivastuseid. Vea puhul osutab õpetaja näidisele.

Õpetaja: Are you a pupil, Aino?

Aino: Yes, I am.

Õpetaja: Are Maimu and Linda pupils, Jaak?

Jaak: Yes, they are.

Õpetaja: Do you speak Estonian, Jaan?

Jaan: Yes, I do.

Õpetaja: Do I speak English, Toivo?

Toivo: Yes, you do.

Õpetaja: Do you speak English at your English lesson, Tanel?

Tanel: Yes, we do.

Õpetaja: Do you live in Tallinn, Ants?

Ants: Yes, I do.

Õpetaja: Do your father and mother live in Tallinn, Heino?

Heino: Yes, they do.

Harjutus 2

Ajavormi *Present Indefinite* küsiv vorm.

Õpetaja ütleb lause ja õpilased panevad selle küsivasse vormi. Tahvlil on üldküsimuse skeem.

I go to school. Do I go to school?

Õpetaja nõuab järjekindlalt küsivates lausetes tõusvat intonatsiooni.

Õpetaja: I live in Tallinn.

Heino: Do I live in Tallinn?

Õpetaja: We go to school.

Evi: Do we go to school?

Õpetaja: You learn English.

Ott: Do you learn English?

Õpetaja: They give lessons.

Jaak: Do they give lessons?

Õpetaja: You write exercises.

Jaak: Do we write exercises?

Õpetaja: We read books.

Linda: Do we read books?

Harjutus 3

Ajavormi *Present Indefinite* küsiva vormi moodustamine.

Harjutus tehakse mänguna. Raamatud ja sõnade vihikud on suletud. Tahvel on jaotatud vastavalt ridade arvule klassis kolmeks või neljaks. Iga rida nimetab kordamööda õpitud tegusõnu ja õpetaja kirjutab neid tahvlile. Tempo olgu kiire. Kui mõne rea õpilased kohe uut verbi ei nimeta, jääb see rida vahele. Plusspunkti saab see rida, kes on kõige rohkem tegusõnu nimetanud. Siis tõmbab õpetaja ühele tegusõnale joone alla ja üks õpilane esimesest reast kasutab seda lauses. Teine õpilane samast reast paneb selle lause küsivasse vormi.

Näiteks:

1. I go to school.

2. Do I go to school?

Samuti toimivad paariviisi õpilased teistest ridadest. Iga õige vastuse eest saab vastav rida plusspunkti. Küsimus peab olema esitatud õige intonatsiooniga. Võidab see rida, kellel on kõige rohkem punkte. Mängu tempo peab olema

hoogne. Kestus mitte üle 10 minuti. Lõpuks võib hinnata neid õpilasi, kes võtsid aktiivselt mängust osa ja andsid õiged vastused.

Harjutus 4

Küsimuste moodustamine.

Õpetaja ütleb tegusõna. Õpilased moodustavad antud tegusõnaga üldküsimuse ja kasutavad seda vestluseks. (Küsilause aluseks on asesõna *you*.)

Õpetaja: read.

Viiu: Do you read English books, Ene?

Ene: Yes, I do.

Õpetaja: live.

Ain: Do you live in the country, Merike?

Merike: Yes, I do. Jne.

LESSON TEN

Uus materjal:

1. Ajavormi *Present Indefinite* eitava vormi moodustamine.
2. Eitav lühivastus.
3. Eessõnalised konstruktsioonid *on foot, by bus*.

Kordamiseks:

1. Ajavormi *Present Indefinite* küsiv vorm.
2. Väljendid *go to school, go home*.

Harjutus 1

Ajavormi *Present Indefinite* küsiv vorm.
Eessõnalised konstruktsioonid.

Õpilased tõlgivad ja kirjutavad tahvlile järgmised väljendid inglise keeles: koolis käima; koju minema; bussiga, jalgsi.

Siis moodustavad õpilased nende väljenditega lauseid jaatavas vormis ja pinginaabrid muudavad need laused küsivateks. Õpetaja nõuab järjekindlalt õige intonatsiooni kasutamist.

Ene: I go to school every day.
Ivi: Do I go to school every day?
Virve: We go to school by bus.
Enn: Do we go to school by bus?
Urve: You go home at two o'clock.
Ülo: Do you go home at two o'clock?
Elo: You go home on foot.
Jaak: Do you go home on foot?

Harjutus 2

Ajavormi *Present Indefinite* eitava vormi moodustamine.

Klassis ripub ajavormi *Present Indefinite* eitava vormi moodustamise tabel. Õpetaja ütleb eestikeelse lause ja nimetab õpilase, kes selle tõlgib. Teine õpilane muudab lause eitavaks.

Õpetaja: Sa kõneled vene keelt.
Ene: You speak Russian.
Viive: You do not speak Russian.

Harjutust võib varieerida. Õpetaja ütleb lause, üks õpilane muudab selle küsivaks, teine õpilane eitavaks.

1. Me avame raamatud.
2. Te loete inglise keelt.
3. Ma võtan sulle pea.
4. Nad kirjutavad tahvlile.
5. Õpilased tõusevad püsti.
6. Te elate maal.
7. Me lahkume kell 7.
8. Ma näen maja.
9. Sa õpid hommikul.
10. Õpetajad annavad tunde.

Harjutus 3

Lühivastused ajavormis *Present Indefinite*.

Õpetaja esitab klassile üldküsimusi, õpilased vastavad lühivastustega. Harjutuse tempo on kiire. Sissejuhatuses korraldatakse varem õpitud lühivastuseid.

1. Are you a schoolboy, Enn?
2. Is Ivi a schoolgirl?

3. Am I a teacher?
4. Are you schoolchildren?
5. Have you a sister?
6. Has Enn a brother?
7. Do you speak Estonian?
8. Do I read books?
9. Do they write on the blackboard?
10. Do we learn English at the English lesson?
11. Do I speak English well?
12. Do you know many English words?
13. Do you go to school?
14. Do they live in the country?
15. Do you like dogs?
16. Do you live in Tartu?

LESSON ELEVEN

Uus materjal:

1. Ajavormi *Present Indefinite* küsiva ja eitava vormi moodustamine ainsuse 3. pöördes ning lühivastused.
2. Väljendid *at a factory, in Pikk Street, far from our school, from six till seven o'clock, have dinner.*

Kordamiseks:

Present Indefinite tegusõnast *be* ja *have*.

Harjutus 1

3. pööre tegusõnadest *be, have, drink, live, like, work, learn*.

Õpilased tõlgivad kiires tempos. Eelnevalt on meenutatud 3. pööret tegusõnadest *be* ja *have* ning 3. pöörde tunnus- teistel tegusõnadel. Ühtlasi korrati 3. pöörde lõpu -s hääldamise reegleid.

1. Ene on koolilaps. Tal on suur kass. Kass joob piima.
2. Raivo on poiss. Tal on palju raamatuid. Ta elab Laias tänavas.
3. Ema on kodus. Tal on palju õunu. Ta armastab õunu.
4. Meie isa on tööline. Tal on aed. Ta töötab aias peale tööd.
5. Mu vend on koolis. Tal on palju tunde. Ta õpib hästi.

Harjutus 2

Väljendid: *at a factory, in Pikk Street, far from our school, from six till seven o'clock, have dinner.*

Väljendid on kirjutatud kantavale tahvlile. Õpetaja ütleb poolikud laused, mida õpilased nende väljenditega täiendavad, korrates lause tervikuna.

Õpetaja: My brother works ...

Õpilane: My brother works at a factory.

1. I live ...
2. The factory is ...
3. We work in the garden ...
4. At three o'clock we ...
5. Does your father work ...?

Harjutus 3

Lühivastused üldküsimuste'e.

1. Does your father get up at seven?
2. Does he go to work at ten?
3. Does he leave the house at six?
4. Does your mother drink coffee?
5. Does she like milk?
6. Does Eva come to school on foot?
7. Does Eha go home by bus?
8. Does Enn live in Lai Street?

Harjutus 4

Küsimuste moodustamine.

Kasutatakse küsimuste moodustamise tabelleid. Õpilased vestlevad. Vea puhul juhib õpetaja õpilaste tähelepanu vastavale tabelile. Vesteldakse teatavast isikust, näiteks isa, õde, onu, sõber, Helvi, Urve, Ilmar jne. Esimese koostatava dialoogi puhul on õpetaja suunav osa väga tähtis. Näidisdialoogi võib eeskujuks tahvlile kirjutada.

Eva: Who is your sister, Tiia?

Tiia: Helvi is.

Eva: How old is she?

Tiia: She is thirteen.

Eva: Is she a pioneer?

Tiia: Yes, she is.
Eva: Does she learn English?
Tiia: Yes, she does.
Uno: Who is your best friend?
Ain: Erik is.
Uno: How old is he?
Ain: He is ten.
Uno: Is he a schoolboy?
Ain: Yes, he is.
Uno: Does he work in the garden?
Ain: Yes, he does.

LESSON TWELVE

Uus materjal:

1. Tegusõna pööramine ajavormis *Present Indefinite*.
2. Küsimused küsivate sõnadega *when* ja *where*.

Kordamiseks:

Ajavormi *Present Indefinite* 3. pööre ainsuses.

Harjutus 1

Küsivate sõnade *when* ja *where* tähendus.

Õpetaja esitab õpilastele frontaalselt küsimusi. Õpilased kasutavad vastuses aja- või kohamäärust.

1. Where do you live?
2. Where does your father work?
3. When do you get up?
4. When do you go to school?
5. Where do you play ball?
6. When does your father rest?
7. Where is your school?
8. When are you at home?
9. Where is the bus?
10. When does Betty drink milk?

Harjutus 2

Küsimuste moodustamine küsivate sõnadega *when* ja *where*.

Klassis on tabel eriküsimuste moodustamise skeemiga. Abitegusõna on punasega märgitud. Kui õpilased teevad vea, osutab õpetaja vastavale kohale tabelil ja õpilane

peab lause õigesti parandama. Kui õpilane ei oska ise oma viga leida, siis parandavad teised.

Enne küsimuse esitamist ütleb õpilane, kas tegemist on koha- või ajamäärusele suunatud küsimusega. Harjutust võib teha suuliselt ja kirjalikult.

Näiteks: Õpetaja dikteerib lause. Üks õpilane kirjutab selle tahvlile. Teine õpilane ütleb, et küsimus on suunatud ajamäärusele, ja moodustab nüüd küsimuse. Kolmas õpilane kirjutab küsimuse tahvlile. Tähtis on, et sõnade paigutus oleks järgmine:

?	0	1	2	3	4
		Bob	drinks	milk	<u>in the morning.</u>
When	does	Bob	drink	milk?	
		Mike	speaks	English	<u>at home.</u>
Where	does	Mike	speak	English?	

Harjutus ei tohi venida. Kui üks õpilane ei tea, küsitagu järgmist. Õpilasi tuleb ergutada tähelepanelikult kaasa töötama.

1. You get up *at seven o'clock*.
2. The teacher stands *at the blackboard*.
3. I write my name *on the blackboard*.
4. They put the lamp *on the table*.
5. Enn goes *to the country*.
6. Tom plays in the garden *after dinner*.
7. Kit likes to sit *in the sun*.
8. Father comes home *at three o'clock*.

Harjutus 3

Küsimuste moodustamine küsivate sõnadega *when* ja *where*, kui põhitegusõnaks on *be* ja *have*.

Õpilased moodustavad antud lausetele küsimusi. Klassis on eriküsimuste moodustamise skeem. Harjutust võib teha suuliselt ja kirjalikult või nii, et näitelaused kirjutatakse tahvlile ja edasi jätkatakse harjutust suuliselt.

1. Our cat is *in the garden*.
2. The pioneers are *in the Pioneer Room*.
3. They have English lessons *at school*.
4. He has two books *in his hand*.
5. Mother is at home *in the evening*.
6. You are at school *in the morning*.
7. They have a Russian lesson *at ten o'clock*.

Harjutus 4

Küsimuste moodustamine.

Õpilased esitavad üksteisele lause aja- ja kohamäärusele suunatud küsimusi. Klassis on vastavad tabelid. Kui see osutub vajalikuks, võib õpetaja dialoogi suunata.

Ele: Where do you learn English?

Aili: I learn English at school.

Ele: When do you learn English?

Aili: I learn English every day.

Olga: Where do the birds sing?

Jüri: They sing in the garden.

Olga: When do they sing?

Jüri: They sing in the morning.

Virve: Where do you rest?

Jaak: I rest at home.

Virve: When do you rest?

Jaak: I rest after dinner.

Matti: Where does your father work?

Sulev: He works at a factory.

Matti: When does he work?

Sulev: He works in the morning.

Ülo: Where does Karl play ball?

Elo: He plays ball in the garden.

Ülo: When does he play ball?

Elo: He plays ball after school.

LESSON THIRTEEN

Uus materjal:

1. Küsimus küsiva sõnaga *what* (mida).
2. Modaalteigusõnad *can* ja *must*.
3. Isikulise asesõna *I* sihitiskääne *me*.

Kordamiseks: Käskiv kõneviis.

Harjutus 1

Modaalteigusõnad *can* ja *must*.

Õpilased tõlgivad lauseid. Näitelause on kirjutatud tahvlile, et õpilased ei eksiks infinitiivi vormiga.

We can read English books.

1. Ma pean puhkama pärast lõunat.
2. Sa pead jooma piima.
3. Ta peab töötama aias.
4. Me võime palli mängida.
5. Te võite minna bussiga.
6. Nad saavad tulla kell kaks.

Harjutus 2

Isikulise asesõna *I* sihitiskääne *me* ja käskiv kõneviis.

Õpilased moodustavad käskivaid lauseid, alustades neid sõnadega *give me*. Harjutus on ka õpitud nimisõnade kordamiseks ja seda võib kasutada ridadevaheliseks võistluseks. Tingimata tuleb nõuda õiget hääldamist. Võidab kõige rohkem punkte saanud rida.

Urve: Give me a pen.

Erik: Give me a book.

Hillar: Give me a cake. Jne.

Harjutus 3

Eriküsimuste moodustamine küsiva sõnaga *what*.

Klassis on välja pandud eriküsimuste moodustamise skeem. Õpetaja ütleb lause. Õpilased määravad kindlaks, missugune sõna (või sõnad) on sihitiseks, ja moodustavad siis sihitisele küsimuse. Harjutust võib ka kirjalikult klassis teha.

You write your name. What do you write?

He shuts the gate. What does he shut?

Õpetaja jälgib, et õpilased ei kasutaks kahte kolmanda pöörde tunnust.

1. We read *English books*.
2. They put *a good dinner* on the table.
3. Mike takes *the box*.
4. He knows *that factory*.
5. You like *apples*.
6. She sees *a big ship*.
7. They learn *new words*.
8. Ene makes *cakes*.

LESSON FOURTEEN

Uus materjal: Tegusõna *do* pööramine.

Kordamiseks: Eitav lause.

Harjutus 1

Eitava lause moodustamine.

Tahvlile kirjutatakse näidislaused:

Mike is not at home.
Mike does not go to the market.
Mike has no friends.

Nüüd muudavad õpilased allpool toodud laused eitavaks. Meenutatakse, et eituse *no* puhul ei kasutata nimisõna ees arvsõna ega artiklit.

1. Father works in the garden.
2. You are in the classroom.
3. They have a big dog.
4. You have two red flags.
5. He is a pioneer.
6. He learns English at school.
7. They like their teacher.
8. This man sells apples at the market.
9. I give English lessons.
10. Mare goes to school every day.
11. Our dog barks.
12. All birds sing.

Täiendavalt võib veel eitavaks muuta laused harjutusest nr. 3, lk. 63.

Harjutus 2

Küsimuste moodustamine.

Õpilased esitavad üksteisele lause sihitisele suunatud küsimusi. Igale sellisele küsimusele järgneb üldküsimus. Näitelauseid kirjutatakse tahvlile.

What do you see, Eve?

I see a flag.

Is the flag red?

Yes, it is.

Urve: What do you learn at school?

Aadu: I learn English at school.

Urve: Do you like English lessons?

Aadu: Yes, I do.

Jaak: What do you read every day?

Ivar: I read English every day.

Jaak: Do you read English at home?

Ivar: Yes, I do.

Linda: What do you put on the desk?

Helmi: I put my books on the desk.

Linda: Are your books on the desk?

Helmi: Yes, they are.

Kersti: What do you take from your pencil-box?

Leili: I take my pen from my pencil-box.

Kersti: Is your pen white?

Leili: No, it is not. It is black.

LESSON FIFTEEN

Uus materjal: Modaalteigusõna *can* eitav vorm.

Kordamiseks:

1. Tegusõnade pööramine ajavormis *Present Indefinite*.
2. Artikli tarvitamine.

Harjutus 1

Lühivastused üldküsimustele.

Õpilased vastavad küsimustele lühivastustega. Harjutuse tempo ei tohi olla aeglane. Õpetaja käsib õpilasi hoolega jälgida küsimuses esinevat abiverbi.

1. Are you a pioneer?
2. Have you a red flag?
3. Can you speak English?
4. Do you work at home?
5. Is Enn a worker?
6. Has he a bike?
7. Does he like apples?
8. Can he ski?
9. Is Eve a schoolgirl?
10. Has she a pencil-box?

11. Does she sell milk?
12. Can she make coffee?
13. Do you know many English words?
14. Are Ivo and Erik good boys?

Harjutus 2

Täisvastused eriküsimustele.

Õpetaja esitab õpilastele frontaalselt küsimusi. Õpilased annavad täisvastused. Enne küsimuste esitamist korraldatakse küsivate sõnade tähendust.

1. When do you get up in the morning?
2. What do you drink in the morning?
3. Where do you go after breakfast?
4. What is your father?
5. Where does he work?
6. When does he leave the house?
7. What does he do after dinner?
8. What do you learn at school?
9. Where do you play ball?
10. When does your friend get up?
11. What is Chirp?
12. What does it do?
13. What is Spot?
14. What does he do?
15. What is Kit?
16. Where does she sit?

Harjutus 3

Artikli tarvitamine.

Õpetajal on mitu pliiatsit. Ta ütleb õpilasele: *Take a pencil*. Õpilane peab võtma ühe pliiatsi; kui ta rohkem võtab, peab ta oma viga seletama. Seejärel ütleb õpetaja teisele õpilasele: *Take the pencils*. Kui õpilane kõiki ei võta, siis peab ta ise oma viga seletama.

Õpetaja annab samalaadseid korraldusi vihikute, raamatute, sullepeade, markide, lipukeste, kepikeste ja nugade kohta. Siis näitab õpetaja vaid üht eset ja küsib õpilastelt, kuidas nüüd peaks ütlema *võta pliiats*. Kui õpilased vastavad õigesti *Take the pencil*, siis jätkatakse harjutamist. Õpetaja näitab eespool mainitud esemetest ühte ja õpilased moodustavad käsklusi: *Take the copy-book, take the book, take the stick* jne.

LESSON SIXTEEN

Uus materjal: Isikulised asesõnad ja nende sihitiskääne.
Kordamiseks: Eessõnad *with, behind, in, to, at, out of*.

Harjutus 1

Isikulised asesõnad.

Klassis on isikuliste asesõnade ja nende sihitiskäände vormidega tabel. Õpilased tõlgivad järgmised laused:

1. Ta hüüab mind. Ta annab mulle õuna.
2. Õpetaja näeb meid. Ta annab meile uusi sõnu.
3. Ma tunnen sind. Ma annan sulle raamatu.
4. Ema hüüab teid. Ta annab teile lõunat.
5. Tädi Polly hüüab teda (Tomi). Ta annab talle uue jalgratta.
6. Ma tunnen teda (Evet). Ma annan talle koogi.
7. Me näeme neid. Me anname neile laeva.
8. Too mulle viis uut pliiatsit.
9. Ma kohtan teda (tütarlast) liuväljal.
10. Me vastame neile.

Harjutus 2

Eessõnade kasutamine.

Õpetaja näitab lastele pilte (need võivad olla joonistatud kantavale tahvlile) ja õpilased ütlevad, mida nad pildil näevad.

Tegevuste puhul tuleb kasutada määrust *every day*.

Esimesel pildil on ema einetamas koos lastega.

Õpilased ütlevad: Mother has breakfast with Tom and Eve every day.

Teisel pildil on kass kasti taga.

The cat is behind the box.

Kolmandal pildil on õunad kastis.

The apples are in the box.

Neljandal pildil läheb ema turule (kott käes, turg paistab).

Mother goes to the market every day.

Viiendal pildil on lapsed liuväljal.

The children are at the skating-rink.

LESSON SEVENTEEN

Kordamiseks: Tegusõna pööramine.

Harjutus 1

Üldküsimused.

Õpetaja ütleb jutustava lause ja õpilased moodustavad sellest üldküsimuse. Vastavad skeemid võivad klassis olla. Õpetaja jälgib õiget intonatsiooni.

1. I get up at eight.
2. You wash your hands.

Harjutus 2

Küsimuste moodustamine.

Klassis on eri- ja üldküsimuste moodustamise tabelid. Õpetaja suunab õpilaste dialoogi, andes mõne sõnaga üldise olukorra kirjelduse, millest vestelda. On hea, kui õpilased juba ise teemasid leiavad. Kasutatagu nii eri- kui ka üldküsimusi. Sõnad vastava temaatika alalt on kirjutatud kantavale tahvile.

Ele: Do you like winter sports, Karl?

Karl: Yes, I do.

Ele: What winter sports do you like best?

Karl: I like skating best.

Ele: Where do you skate?

Karl: I skate at the skating-rink.

Ele: When do you skate?

Karl: I skate every day.

Sirje: Can you ski?

Anu: Yes, I can.

Sirje: Do you ski well?

Anu: No, I do not.

Sirje: Who goes skiing with you?

Anu: My father goes skiing with me.

Riina: Do you know Anu Kask?

Einar: Yes, I do.

Riina: How old is she?

Einar: She is fourteen.

Riina: Where does she live?

Einar: She lives in Nurme Street.

Jaan: Have you an uncle?
Jüri: Yes, I have.
Jaan: Where does he work?
Jüri: He works at a factory.
Jaan: Where is the factory?
Jüri: It is in Lille Street.
Jaan: When do the workers leave the factory?
Jüri: They leave the factory at two o'clock.

Ilme: When do you get up in the morning?
Imbi: I get up at seven o'clock.
Ilme: Do you wash your hands and face?
Imbi: Yes, I do.
Ilme: Where is your comb?
Imbi: My comb is on my table.
Ilme: What do you drink in the morning?
Imbi: I drink milk in the morning.

Heiki: Where do you go on Sunday?
Helgi: I go to the country.
Heiki: Have you an aunt in the country?
Helgi: Yes, I have.
Heiki: Is she your mother's sister?
Helgi: No, she is not. She is my father's sister.
Heiki: How many children has she?
Helgi: She has three children.
Toomas: Where is your school?
Leili: My school is in Hariduse Street.
Toomas: Do you go to school by bus?
Leili: No, I do not. I go to school on foot.
Toomas: What do you learn at school?
Leili: I learn Estonian, Russian and English.

LESSON EIGHTEEN

Uus materjal: Arvsõnad.
Kordamiseks: Nimisõna mitmus.

Harjutus 1

Arvsõnad ja nimisõna mitmus.

Korratakse nimisõnade mitmust. Näited kirjutatakse tahvlile. Tuletatakse meelde häälamisreeglid:

book — books tooth — teeth
box — boxes man — men

Seejärel ütleb õpetaja arvu koos nimisõnaga. Esimene õpilane tõlgib. Teine õpilane moodustab lause.

Õpetaja: Kaksteist pioneeri.

Eve: Twelve pioneers.

Inna: I see twelve pioneers.

Õpetaja: Viis harja.

Endel: Five brushes.

Olev: Mother has five brushes.

1. 11 sportlast	6. 100 meetrit
2. 2 uisku	7. 56 tüdrukut
3. 28 hammast	8. 41 harjutust
4. 13 karpi	9. 23 kana
5. 30 õuna	10. 12 tassi

Harjutus 2

Küsimustele vastamine.

Õpetaja esitab frontaalselt küsimusi. Õpilased vastavad nii täis- kui ka lühivastustega, olenevalt küsimusest.

1. When do you wash your face?
2. What do you do with your comb?
3. Do you brush your teeth with your tooth-brush?
4. How many friends have you?
5. How old is your best friend?
6. What is your friend's name?
7. What is your friend's father?
8. Where do you ski?
9. Have you a tooth-brush?
10. Are you a sportsman?
11. Am I an English teacher?
12. Can you skate?

Harjutus 3

Küsimuste moodustamine.

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi. Kõik küsimused algavad sõnadega *How many...*

Reet: How many hands have you?
Raivo: I have two hands.
Ilme: How many children has your aunt?
Inge: She has two children.
Henno: How many English words do you know?
Maris: I know very many English words.
Irma: How many windows has your room?
Evi: My room has two windows.
Virge: How many Russian books have you?
Toomas: I have fifteen Russian books. Jne.

LESSON NINETEEN

Uus materjal: *There is, there are* laused.

Kordamiseks: Lühivastused.

Harjutus 1

Lühivastused väljendiga *there is, there are*.

Õpetaja ütleb jaatava lause. Esimene õpilane muudab selle küsivaks. Teine õpilane annab lühivastuse.

Õpetaja: There is a bag on the table.

Irma: Is there a bag on the table?

Ellen: Yes, there is.

Õpetaja jälgib intonatsiooni nii küsimustes kui ka vastustes.

1. There are ten apples on the plate.
2. There are twenty-five pioneers in the classroom.
3. There is a comb in my bag.
4. There are two dogs in the garden.
5. There is a cat on the gate.
6. There is snow on the trees.
7. There are three apple-trees in the garden.
8. There is a car in the street.

Harjutus 2

There is, there are laused.

Klassis ripub tabel *there is, there are* lause jaatava, küsiva ja eitava vormiga. Õpilased tõlgivad õpetaja antud lauseid. Neid lauseid võib lasta ka küsivaks ja eitavaks muuta.

1. Klassis on 35 õpilast.
2. Klassis on 1 õpetaja.
3. Laudadel on palju raamatuid.
4. Raamatu peal on pliiats.
5. Pinalis on 2 sulepead.
6. Seina peal on tahvel.

Harjutus 3

There is, there are laused.

Pilte õpiku lehekülgedel nr. 12 ja 19 võib lasta järgmiselt kirjeldada:

There is a book on the desk.

There is a flag on the tent. Jne.

Osa lauseid võib lugeda küsivas vormis.

LESSON TWENTY

Uus materjal: Ajavormi *Present Continuous* jaatav vorm.

Kordamiseks: Tegusõna *be* pööramine.

Harjutus 1

Tegusõna *be* lühivastustes.

Õpilased vastavad õpetaja küsimustele lühivastustega.

1. Is the teacher in the classroom?
2. Are Eve and Ivo at school?
3. Are you on duty?
4. Is Virve absent?
5. Are you schoolchildren?
6. Is Enn sitting?

7. Are you standing, Viivi?
8. Are Toivo and Tõnis writing?
9. Is Vello reading?
10. Are you learning English?

Harjutus 2

Present Continuous.

Seinal ripub tabel ajavormi *Present Continuous* moodustamise kohta.

Õpetaja näitab õpilastele tegevusi kujutavaid pilte ja küsib: *What is Bob doing? What is Father doing? What are the boys doing?* jne.

Õpilased vastavad kestvas ajavormis lausetega.

Õpetaja jälgib lõpu *-ing* hääldamist.

Tegevusi kujutavaid pilte võib lasta õpilastel enestel joonistada, kui koolil ei ole vastavat komplekti. Piltidel võiks olla kujutatud järgmisi tegevusi:

1. Bob is running.
2. Dick is writing on the blackboard.
3. Aunt Polly is beating Tom.
4. Ann is skating.
5. The boys are skiing.
6. Father is working.
7. Spot is barking.
8. The birds are singing.
9. Uncle Bill is sleeping.
10. The cat is sitting in the sun.
11. Schoolchildren are singing.
12. The pioneers are working in the garden.

Pildiseeriat võib kasutada ka lühivastuste kordamiseks, kusjuures õpetaja esitab piltide kohta üldküsimusi. Samuti võivad õpilased ise üksteisele küsimusi esitada.

Harjutus 3

Ajavormi Present Continuous moodustamine.

Klassis on tabel ajavormi *Present Continuous* moodustamise kohta. Kantaval tahvlil on laused ajavormis *Present Indefinite*. Õpilased panevad need laused ajavormi *Present Continuous*.

I wash my hands.
I am washing my hands.
He eats bread.
He is eating bread.

Õpetaja jälgib lõpu *-ing* hääldamist.

1. I wash my face.
2. You dry your hands.
3. He brushes his teeth.
4. She combs her hair.
5. We drink milk.
6. You go to school.
7. They play ball.
8. Tom plays chess.
9. The man sells apples.
10. We do our exercises.

LESSONS TWENTY-ONE, TWENTY-TWO

Uus materjal: Ajavormi *Present Continuous* eitav ja küsiv vorm.

Kordamiseks:

1. Küsimustele vastamine.
2. *There is, there are* laused.
3. Isikulised ja omastavad asesõnad.

Harjutus 1

Omastavad asesõnad.

Õpilased pööravad antud lauseid kõikides pööretes. Iga õpilane ütleb ainult 2 pööret.

1. I am washing my hands.
You are washing your hands. Jne.
2. Am I combing my hair?
3. I am not brushing my teeth.
4. I am drying my face.
5. I am not writing my name.
6. Am I doing my lessons?

Harjutus 2

Küsimustele vastamine.

Õpetaja esitab õpilastele küsimusi. Õpilased vastavad.
Is Raivo at school? Yes, he is.

Has he a pencil-box on the desk? Yes, he has.

Is the pencil-box red? No, it is not. It is green.

Is Raivo standing? No, he is not.

What is Raivo doing? He is sitting.

Is this a chair? Yes, it is.

Have you a chair? Yes, I have.

Is your chair black? No, it is not. It is brown.

Are you sitting on your chair? No, I am not. I am standing.

Where is my chair? Your chair is at your table.

Is it spring? Yes, it is.

Is it cold in spring? No, it is not.

Are the birds singing? Yes, they are.

Have you many flowers in your garden? Yes, I have.

Harjutus 3

There is, there are laused.

Õpetaja näitab pilte ja õpilased ütlevad, mida nad seal näevad. Näide kirjutatakse tahvlile.

There is a flower in the picture.

There are two flower-beds in the picture.

There are five cups in the picture.

There is an apple in the picture.

There is a rose in the picture.

Harjutust võib teha ka nii, et üks õpilane ütleb, mis pildil on, ja teine õpilane muudab selle lause eitavaks.

Harjutus 4

Küsimustele vastamine.

Võib kasutada küsimuste moodustamise tabelleid.

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi: üks küsimus ajavormis *Present Indefinite* ja teine — ajavormis *Present Continuous*.

Vajaduse korral suunab dialoogi õpetaja.

Reet: Do you skate in winter?
 Ene: Yes, I do.
 Reet: Are you skating now?
 Ene: No, I am not. I am in the classroom.
 Riho: Are you playing ball?
 Uno: No, I am not. I am at the English lesson.
 Riho: Do you play ball after school?
 Uno: Yes, I do.
 Anu: Do you help your mother?
 Bruno: Yes, I do.
 Anu: Are you helping her now?
 Bruno: No, I am not. I am learning English.
 Arvo: Are Viive and Enn planting trees?
 Olev: No, they are not.
 Arvo: Do they plant trees in spring?
 Olev: Yes, they do. They plant trees in our school garden.
 Ann: Is Urve peeling potatoes?
 Olli: No, she is not. She is sitting in the classroom.
 Ann: Does she peel potatoes at home?
 Olli: Yes, she does.
 Aksel: Do you comb your hair in the morning?
 Priit: Yes, I do.
 Aksel: Are you combing your hair now?
 Priit: No, I am not.
 Ivi: Is Vello singing now?
 Uno: No, he is not.
 Ivi: Does he sing at school?
 Uno: Yes, he does.

Harjutus 5

Present Indefinite ja Present Continuous.

Õpilased on kodus meelde tuletanud õpitud tegusõnu. Frontaalse kordamise käigus kirjutatakse tegusõnadest tahvlile ainult need, mida saab kasutada kestva ajas. Nüüd moodustavad õpilased nendest tegusõnadest lauseid: üks lause ajavormis *Present Indefinite* ja teine ajavormis *Present Continuous*. Kasutatagu sobivaid ajamäärusi.

Reet: Uno is writing on the blackboard now. He writes on the blackboard every day.

Inge: Mart is reading a book. He reads books in the evening. Jne.

VI KLASS

LESSON ONE

Uus materjal:
Järgarvud 100-ni.

Kordamiseks:

1. Põhiarvud.
2. Nimisõna mitmus.
3. *Be* ja *have* kasutamine.
4. Ajavormi *Present Indefinite* 3. pööre ainsuses.
5. *There is, there are* laused.

Harjutus 1

Põhi- ja järgarvud.

Tahvlil on arvud 1, 2, 3, 5, 8, 11, 12, 15, 20, 40.

Üks õpilane ütleb koos vastava arvuga mingi eseme või elusolendi nimetuse, mida ta klassis näeb. Teine õpilane (pinginaaber) ütleb sellesama eseme nimetuse ainsuses järgarvuga:

three pupils — the third pupil
twelve pioneers — the twelfth pioneer
eleven boys — the eleventh boy.

Harjutus 2

There is, there are laused ja õpitud eessõnalised konstruktsioonid.

Kantavale tahvlile on kirjutatud järgmised eessõnalised konstruktsioonid:

in the classroom; in our class; at our school; in the lunch-room; in the workroom; after each lesson.

Seinal ripub tabel *there is, there are* lausetega. Nüüd moodustavad õpilased ise lauseid antud määrustega ja nimetavad teisi õpilasi, kes nende laused eesti keelde tõlgivad.

Harjutus 3

Ainsuse 3. pöörde lõpp ajavormis *Present Indefinite*.

Õpetaja laseb õpilasel tõlkida inglise keelde lihtsa lause ainsuse 1. pöördes, kusjuures järgmine õpilane ütleb sama lause ainsuse 3. pöördes. Eelnevalt on meenutatud 3. pöörde lõpu tunnust ja selle häädamist.

Õpetaja	I õpilane	II õpilane
Ma kirjutan harjutusi.	I write exercises.	He writes exercises.
Ma tulen kooli kell 8.	I come to school at eight.	He comes to school at eight.
Ma lähen koju kell 2.	I go home at two.	He goes home at two.
Ma joon piima.	I drink milk.	She drinks milk.
Ma süüa võileiba.	I eat bread-and-butter.	She eats bread-and-butter.

Harjutus 4

Lühivastused tegusõna *be* ja *have* pööretega. Tegusõna *be* ja *have* tähenduse erinevus.

Seinal on üldküsimuste ja lühivastuste tabelid tegusõnadega *be* ja *have*, et meenutada õpitut. Nüüd võtab õpetaja tabelid ära ja esitab klassile üldküsimusi, millele õpilased vastavad lühivastusega.

1. Am I a teacher? (Yes, you are.)
2. Have I a book? (Yes, you have.)
3. Are you a pupil, Evi? (Yes, I am.)
4. Have you a pen, Inna? (Yes, I have.)
5. Is Vilma a boy? (No, she is not.)
6. Has she a pencil? (Yes, she has.)
7. Are we in the garden? (No, we are not.)
8. Have we an English lesson? (Yes, we have.)
9. Are you pioneers? (Yes, we are.)
10. Have you many friends? (Yes, we have.)
11. Are they in the workroom? (Yes, they are.)
12. Have they a dog? (Yes, they have.)

LESSON TWO

Uus materjal:

Nimisõna omastav kääne eessõnaga of.

Kordamiseks:

1. *Present Indefinite* ja *Present Continuous*.
2. Eessõnalised konstruktsioonid vastuseks küsimustele *when?* ja *where?*

Harjutus 1

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Present Continuous* küsiv vorm ja lühivastused.

Lihtoleviku küsiva vormi moodustamise tabel võetakse seinalt ära. Kestva oleviku tabel jääb nähtavale kohale.

Õpetaja esitab õpilastele üldküsimusi, millele õpilased annavad lühivastused.

1. Do I stand at the blackboard?
2. Do you learn at school?
3. Does Bob work in the garden?
4. Does Ellen sit at the first desk?
5. Does the bell ring at eight?
6. Do we go to the lunchroom after the lesson?
7. Do you eat apples?
8. Do they play games?

Olenevalt klassi tasemest, võib õpetaja lasta õpilastel kohe need küsimused panna ajavormi *Present Continuous*, kusjuures õpilane ise nimetab vastaja. Näite kirjutab õpetaja tahvlile.

Do I stand at the blackboard? Yes, you do.

Am I standing at the blackboard now? No, you are not.

Kui klass sellega kohe toime ei tule, võib õpilastel lasta enne vastata õpetaja esitatud samadele üldküsimustele ajavormis *Present Continuous*. Hiljem võib õpilastele anda neid lauseid jaatavas vormis ja *Present Indefinite* lasta asendada ajavormiga *Present Continuous*.

Harjutus 2

Eessõnalised konstruktsioonid.

Õpilased tõlgivad eesti keelest inglise keelde väljendeid, mis kirjutatakse tahvlile:

at the end of the lesson; from eight to one; after the lesson; after lessons; at eleven; on Wednesday.

Siis moodustavad õpilased ainsuse 1. pöördes lauseid, kus need ajamäärused esinevad.

Harjutust võib kasutada ka ridadevaheliseks võistluseks. Võidab see rida, kel oli kõige rohkem vigadeta lauseid.

Harjutus 3

Nimisõna omastav kääne eessõnaga *of*.

Õpilased näitavad klassis olevaid esemeid ja seovad neid sõnaga *classroom*.

the windows of our classroom
the desks of our classroom
the door of our classroom
the blackboard of our classroom
the walls of our classroom
the table of our classroom
the chair of our classroom

Harjutus 4

Küsimuste moodustamine.

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi kooli elu ja raamatukogu kohta. Võib kasutada küsimuste moodustamise tabelleid. Ka siis, kui küsimused on kodus ette valmistatud, ei ole tabelid ülearused. Õpetaja võib suunata dialoogi, kui õpilased ise ei ole küllalt aktiivsed.

Ivi: Where is your school library, Enn?

Enn: It is in our schoolhouse.

Ivi: Are you going to the library?

Enn: No, I am not. I am going home.

Ivi: Do you go to the library every day?

Enn: No, I do not. I go to the library on Thursdays.

Virve: When is our school library open?
Linda: It is open from ten to three every day.
Virve: Is the library on the first floor?
Linda: Yes, it is. It is in room number four.
Virve: Can you come with me?
Linda: No, I cannot. I must go to the lunchroom.

Ülo: What book do you want from the library?

Ann: I want a book about animals.

Ülo: Do you like animals?

Ann: Yes, I do. I have a dog and a cat at home.

Ülo: When do you read books?

Ann: I read books in the evening.

Elo: How many new pupils are there in your class?

Hilja: There are only two new pupils in our class.

Elo: Are they pioneers?

Hilja: Yes, they are.

Elo: Do you know their names?

Hilja: Yes, I do. They are Helgi and Tõnu.

Siiri: Do you have lunch in the lunchroom?

Salme: Yes, we do.

Siiri: What do you have for lunch?

Salme: We have bread-and-butter and milk for lunch.

Siiri: When do you have lunch?

Salme: We have lunch after the third lesson.

LESSON THREE

Uus materjal:

Umbmäärase ja määrava artikli tarvitamine.

Kordamiseks:

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Present Continuous* tarvitamise erinevus.

Harjutus 1

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Present Continuous* tarvitamise erinevus.

Õpetaja juhib õpilaste tähelepanu ajavormi *Present Continuous* moodustamise tabelile. Siis eemaldab ta selle. Õpetaja ütleb eestikeelsed laused. Üks õpilane tõlgib need inglise keelde, teine õpilane asendab lauses ajavormi

Present Indefinite ajavormiga *Present Continuous*, asendades määruse *every day* määrusega *now*.

Esimese lause võib näiteks tahvlile kirjutada.

1. I go to school every day.	I am going to school now.
2. I work in the work-room every day.	I am working in the workroom now.
3. We learn Russian every day.	We are learning Russian now.
4. You stand at the desk every day.	You are standing at the desk now.
5. She reads at the library every day.	She is reading at the library now.
6. They run in the corridor every day.	They are running in the corridor now.

Harjutust võib kasutada ka lihtsalt muundharjutusena, ilma eelnevalt eestikeelset lauset andmata.

Harjutus 2

Umbmäärase ja määrava artikli tarvitamine.

Õpetajal on mitu sulge, vihikut, pliiatsit, raamatut, õuna. Nendest esemetest pakub ta õpilasele kas mitme hulga üht, ühtainukest või kõiki esemeid, andes sealjuures käsklusi, mida täites õpilane ütleb, mida ta teeb.

Õpetaja: Take a pen, Ene.

Ene: I am taking a pen.

Õpetaja: Take an apple, Arvo.

Arvo: I am taking an apple.

Õpetaja: Take the pencils, Inna.

Inna: I am taking the pencils.

Õpetaja: Take the book, Uno.

Uno: I am taking the book.

Oluline on jälgida, et õpilane käsklust ka sisuliselt õigesti täidaks.

Harjutus 3

Present Continuous.

Õpetaja näitab tegevusi kujutavaid pilte. Õpilased kirjeldavad neid, kasutades ajavormi *Present Continuous*. Pil- did kujutavad järgmisi tegevusi:

1. Õpilased kooli minemas.
2. Õpilased vihikuisse kirjutamas.
3. Pioneerid laulmas.
4. Lapsed einetamas.
5. Poisid töötoas töötamas.
6. Lapsed palli mängimas.
7. Tüdrukud aias jooksmas.

Samuti on soovitatav kasutada tegevuspilte, mis õpilased joonistasid 5. klassi õpiku juurde.

LESSON FOUR

Uus materjal:

Sõnade järjekord jaatavas, küsivas ja eitavas lauses. Kordamiseks:

1. Küsivad sõnad *who, whom, what, when, where, how*.
2. Isikulised ja omastavad asesõnad.

Harjutus 1

Küsivate sõnade tähendus.

Õpetaja esitab klassile küsimusi ja õpilased vastavad täisvastustega.

- Õpetaja: Whom do you see in the classroom?
(I see many pupils and a teacher in the class- room.)
- Õpetaja: What do you see in the classroom?
(I see a blackboard and many desks in the classroom.)
- Õpetaja: Where do you see the pupils?
(I see the pupils in the classroom.)
- Õpetaja: How do the pupils learn?
(They learn well.)

Harjutus 2

Sõnade järjekord sihitisele ja määrusele suunatud küsimustes.

Seinal on küsimuste moodustamise tabel.

Kantaval tahvil on kaks lauset:

Alus *Õeldis* *Sihitis* *Kohamäärus* *Ajamäärus*

My sister helps Mother in the kitchen every day.

The pioneers make flower-beds in the garden in spring.

Õpilased moodustavad küsimused sihitisele ja määrusele.

Harjutus 3

Omastavad asesõnad.

Õpetaja laseb õpilastel pöörata:

1) I eat my lunch.

You eat your lunch. Jne.

2) I help my mother.

You help your mother. Jne.

Iga õpilane ütleb 1 või 2 pööret.

LESSON FIVE

Uus materjal:

Küsimused lause aluse kohta ja lühivastused.

Kordamiseks:

Eessõnad *in, to, into, out of, far from, near, with, before, after, on, for.*

Harjutus 1

Lühivastused lause alusele suunatud küsimustele.

Õpetaja esitab õpilastele frontaalselt küsimusi. Lühivastuste skeem on seinal.

Õpetaja: Who is your deskmate, Evi?

Evi: Ene is.

Õpetaja: Who is your friend, Ain?

Ain: Erik is.

Erik and Toomas are.

Õpetaja: Who is standing at the table, Luule?

Luule: The teacher is.

Õpetaja: Who is writing on the blackboard, Virve?

Virve: Henno is.

Õpetaja: Who helps you, Vilma?

Vilma: Helmi does.

Õpetaja: Who works in the workroom, Elvi?

Elvi: The pupils do.

Õpetaja: Who knows an old song, pupils?

Õpilane: We do.

Ilmar does.

I do.

Harjutus 2

Eessõnad.

Õpetaja ütleb eessõnalise konstruktsiooni, mille õpilane enne tõlgib eesti keelde ja siis moodustab sellega lause inglise keeles. Eessõnalised konstruktsioonid võivad olla ka kantavale tahvlile kirjutatud:

far from our house, in the water, to the lake, into the water, out of the water, to the country, in the country, in autumn, near the house, on duty, before dinner, after breakfast, for Saturday, with my mother.

Seda harjutust võib kasutada ridadevaheliseks või ka individuaalseks võistluseks, kes ütleb kõige rohkem veatuid lauseid.

Harjutus 3

Küsimuste moodustamine.

Koduse ülesandena oli õpilastel vaja ette valmistada väikesi dialooge 4. ja 5. lugemispala põhjal. Õpetaja juhendab.

Reet: Have you an uncle in the country?

Riina: Yes, I have.

Reet: Where is his house?

Riina: His house is near a big forest.

Reet: What is he?

Riina: He is a collective farmer.

Ülo: Do you go to the country in winter?
Evi: Yes, I do. I go to the country in January.
Ülo: Why do you go to the country?
Evi: I like animals and I like to ski.
Ülo: Can you ski well?
Evi: Yes, I can.

Velda: Do the pioneers of your school help the collective farmers?

Reet: Yes, they do.

Velda: When do they work in the fields?

Reet: They work in the fields in summer.

Velda: Do they like country life?

Reet: Yes, they do.

Viiu: When do you sleep?

Leo: I sleep at night.

Viiu: What do you do in the morning?

Leo: I get up in the morning.

Viiu: Do you go to school when it rains?

Leo: Yes, I do.

LESSON SIX

Uus materjal:

Ajavormi *Future Indefinite* jaatav vorm.

Kordamiseks:

1. *Present Indefinite*.
2. *Present Continuous*.
3. Järgarvud.
4. Nimisõna omastav kääne eessõnaga *of*.
5. Modaaltegasõna *must*.

Harjutus 1

Future Indefinite.

Õpetaja laseb õpilasel kirjeldada õpiku lk. 10—12 asuvatel piltidel kujutatud tegevust ajavormis *Future Indefinite*, kasutades ajamäärust *tomorrow*. Kui õpilane teeb vea, osutab õpetaja seinal rippuvale tabelile, millel on ajavormi *Future Indefinite* moodustamise skeem.

Harjutus 2

Modaaltegu sõna *must* kasutamine.

Antud laused on ajavormis *Future Indefinite*. Õpilased muudavad lause öeldise, kasutades modaalverbi *must*.

Näiteks: I *shall get up* at eight o'clock.

I *must get up* at eight o'clock.

They will have breakfast at nine.

We shall wash our hands before breakfast.

You will comb your hair before the lessons.

He will brush his teeth in the evening.

She will drink milk in the morning.

Harjutus 3

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Present Continuous* moodustamine.

Harjutatakse mänguna — ridadevahelise võistlusena. Tahvlile (või kantavale tahvlile) on kirjutatud järgmised tegusõnad:

wipe	come	look
sweep	run	work
go	stand	sleep
play	build	swim

Esimene õpilane moodustab tegusõnast lühikese lause lihtolevikus, teine kestvas olevikus. Kestvas ajavormis lause ei tarvitse olla lihtajavormis lause teisend. Õigeks tuleb lugeda ainult need laused, kus ka määrus, kui see esineb, on õige. Häälendamises jälgida eriti õiget sõna rõhutamist. Võidab see rida, kus öeldi kõige rohkem vigadeta lauseid. Arvestust selle kohta on soovitatav pidada tahvilil, mis on jaotatud vastavalt ridade arvule.

Harjutus 4

Järgarvud ja eessõnaline omastav kääne.

Lepitakse kokku, et koolipinke hakatakse loendama aknapoolse rea esimesest pingist ja lõpetatakse uksepoolse rea viimasega. Iga õpilane peab oskama öelda, mitmendas pingis ta istub.

Ene: I sit at the first desk of the classroom.

Ülle: I sit at the fourth desk of the classroom.

Inna: I sit at the twentieth desk of the classroom.

LESSON SEVEN

Uus materjal:

Ajavormi *Future Indefinite* eitav ja küsiv vorm.
Kordamiseks:

Eitavad laused, nagu *I have no dog; there is no dog here; I do not like this dog.*

Harjutus 1

Lühivastused ajavormis *Future Indefinite*.

Seinal ripub üldküsimuste ja lühivastuste tabel.

Näiteks: Will you help me tomorrow? Yes, I shall.
No, I shall not.

Õpetaja esitab õpilastele küsimusi. Kui õpilased vastustes eksivad, osutab ta tabelile.

Õpetaja: Will you come to school tomorrow?

Ene: Yes, I shall.

Õpetaja: Will your sister go to the country tomorrow?

Õie: No, she will not.

Õpetaja: Shall we help Aino?

Ellen: Yes, we shall.

Õpetaja: Shall I give you a lesson tomorrow?

Ene: No, you will not.

Õpetaja: Will your father come to school tomorrow?

Peeter: Yes, he will.

Õpetaja: Will Aime and Linda put the classroom in order?

Tõnu: Yes, they will.

Õpetaja: Will you sweep the floor tomorrow?

Inna: No, I shall not.

Harjutus 2

Eitavate lausete moodustamine.

Seinal on tabel *there is, there are* lausete eitava vormiga. Tuletatakse meelde lauseid tegusõna *have* eitava vormiga ja teiste tegusõnade eitavat vormi lihtminevikus. Siis ütleb õpetaja lauseid ja õpilased muudavad need eitavateks.

I have a father and a mother.
I have *no father* and *no mother*.
There are many flowers in the garden.
There are *no flowers* in the garden.
Mother cooks dinner every day.
Mother *does not* cook dinner every day.

Tilda milks the cows every day.
She has two cows.
There are many green trees in the forest.
I have many pretty flowers.
There is much snow in the streets.
There are many stones near the hill.
Tilda greets the old man.

LESSON EIGHT

Kordamiseks:

1. *Future Indefinite*.
2. Küsimused lause aluse kohta.
3. Modaaltegusõnad *must* ja *can*.
4. Isikuliste asesõnade sihitiskääne.

Harjutus 1

Ajavormi *Future Indefinite* moodustamine.

Õpikus lk. 159 olevatel pildidel kujutatud tegevust kirjeldavad õpilased ajavormis *Future Indefinite*.

Näiteks: Aunt Mary will cook dinner;
Jim will go to bed;
Jane will lay the table. Jne.

Harjutus 2

Küsimuste moodustamine lause aluse kohta ja lühivastused.

Õpetaja ütleb laused. Üks õpilane moodustab küsimuse aluse kohta, teine õpilane annab sellele küsimusele lühivastuse. Õpilastele tuletatakse meelde, et alusele sihitud küsimus on alati ainsuse 3. pöördes.

Õpetaja: The bell rings at eight o'clock.
I õpilane: What rings at eight o'clock?
II " The bell does.

Ilmar and Enn put their room in order every day.
Enn sweeps the floor of the classroom.
Ilmar wipes the blackboard.
Enn and Ilmar are on duty today.
Enn has five lessons on Saturday.
Ilmar is a good pupil.
Ilmar and Enn play chess after school.

Harjutus 3

Must ja can tähendus.

Õpilased tõlgivad kiiresti:

Ma oskan lugeda.
Sa pead koju minema.
Sa oskad uisutada.
Ta oskab inglise keelt kõnelda.
Ta peab sind aitama.
Me peame klassist lahkuma.
Nad peavad lauda katma.
Nad oskavad lõunat keeta.
Me oskame malet mängida.

Harjutus 4

Isikuliste asesõnade sihitiskääne.

Tabel isikuliste asesõnade sihitiskäändega võetakse seinalt ära. Õpilased tõlgivad kiiresti järgmisi lauseid:

Ta tunneb mind.
Ma aitan sind.
Ma armastan teda (*him*).
Me näeme teda (*her*).
Ta teab seda (*it*).
Nad aitavad meid.
Me näeme neid.

LESSON NINE

Uus materjal:

Eriküsimuste moodustamine ajavormis *Future Indefinite*.

Kordamiseks:

1. Eriküsimused.
2. Artiklid.

Harjutus 1

Täisvastused küsimustele ajavormides *Present Indefinite*, *Present Continuous* ja *Future Indefinite*.

Kantaval tahvlil on kolm küsimust:

When do you come to school every day?
What are you doing there?
Where will you go on Sunday?

Õpetaja juhib õpilaste tähelepanu sõnade järjekorrale eriküsimuses. Siis meenutatakse sõnade järjekorda aluse kohta käivas küsimuses ja küsivate sõnade tähendust. Edasi esitab õpetaja õpilastele frontaalselt küsimusi.

1. When shall we go to the demonstration?
(We shall go to the demonstration on the seventh of November.)
2. Where do the pupils work after school?
(They work in the Pioneer Room.)
3. What do they make there?
(They make slogans.)
4. What are they doing there now?
(They are cutting out letters for the slogans.)
5. When will the pupils decorate the classrooms?
(They will decorate the classrooms before the seventh of November.)
6. What will the pupils have on Saturday?
(They will have a party.)
7. Who will come to the party?
(The pupils and the teachers will.)

Harjutus 2

Umbmäärase ja määrava artikli kasutamine.

Meenutatakse õpitud põhireegleid artikli kasutamise kohta. Siis tõlgivad õpilased frontaalselt järgmisi lauseid:

1. Me teeme loosungit (Present Continuous).
2. Loosung on pioneeritoas.
3. Meil on laupäeval pidu (Future Indefinite).
4. Pidu tuleb huvitav (Future Indefinite).
6. (See) vana vabrikutöoline tuleb meie peole (Future Indefinite).

Harjutus 3

Present Indefinite ja *Present Continuous*.

Kantaval tahvlil on laused:

Present	<i>I always help my mother.</i>
Indefinite	<i>I go to school every day.</i>

Present	<i>It is eleven o'clock. We are having lunch.</i>
Continuous	<i>Look! Father is coming home.</i>

Õpetaja juhib õpilaste tähelepanu sellele, et ajamäärusega *always* ja *every day* kasutatakse ajavormi *Present Indefinite*. Kui aga on antud täpne kellaeg või muul viisil näidatud, et tegevus toimub just praegu, siis kasutame ajavormi *Present Continuous*. Tabel jääb seinale. Õpilased tõlgivad alljärgnevad laused, pöörates erilist tähelepanu aegade kasutamisele.

Me õpime alati hästi.

Me korrastame klassi iga päev.

Vaata! Ene pühib põrandat.

Kell on 2. Õpilased lähevad koju.

Õpilased on töötoas. Nad töötavad seal.

Ma käin raamatukogus iga päev.

Kuhu sa lähed, Linda? Ma lähen raamatukokku.

Kell on 10. Laps magab.

Me mängime alati pärast tunde malet.

Harjutus 4

Küsimuste moodustamine.

Õppepalade 6—9 põhjal mõtlevad õpilased kodus valmis 3—4 küsimust teatava teema kohta. Küsimustest ja vastustest peab kujunema mõtteliselt terviklik dialoog.

Rein: Will you go to the country in summer?

Jüri: Yes, I shall.

Rein: Are there many berries in the forest?

Jüri: Yes, there are.

Rein: Who makes jam of the berries?

Jüri: Mother does.

Mari: Will you go swimming in the lake tomorrow?

Tiiu: No, I shall not. It is too cold.

Mari: When do you swim?

Tiiu: I swim in summer.

Mari: Do you like to pick flowers?

Tiiu: Yes, I do.

Mai: Who puts your room in order every day?

Teet: I put my room in order.

Mai: Who helps you?

Teet: My sister does.

Mai: Does she wash the floor?

Teet: No, she does not. I wash the floor of my room.

Vilma: Do you live in town?

Viivi: No, I do not. I live in the country.

Vilma: Where does your father work?

Viivi: He works on a collective farm.

Vilma: Where is he working now?

Viivi: He is working in a field near our house.

Peeter: Will you have a party on Sunday?

Urmas: No, we shall not have a party on Sunday.
We shall have a party on Saturday.

Peeter: Who will decorate the hall?

Urmas: The pupils of our class will decorate the hall.

Peeter: Can you dance?

Urmas: Yes, I can.

Viiu: What berries are you looking for, Vaike?

Vaike: I am looking for strawberries.

Viiu: Where is your basket?

Vaike: I have no basket. I have only a cup with me.

Viiu: Do you like strawberries?

Vaike: Yes, I do.

Vello: What animals do we see on a collective farm?

Inge: We see horses, cows, pigs, dogs and cats.

Vello: Can you milk a cow?

Inge: Yes, I can.

Vello: Are you afraid of horses?

Inge: No, I am not. I like them.

Vello: Have you a dog at home?

Inge: No, I have not. We have only a black cat.

LESSON TEN

Uus materjal:

Past Indefinite tegusõnast *be* ja lühivastused üldküsimustele.

Kordamiseks:

1. *There is, there are* laused minevikus.
2. *Present Indefinite* tegusõnast *be*.

Harjutus 1

Tegusõna *be* ajavormis *Past Indefinite*.

Kantaval tahvlil on kohamäärused *at a pioneer camp, near the sea, on the first floor, in town, in the country*. Seinal ripub tabel tegusõnaga *be* ajavormis *Past Indefinite*.

Õpilased moodustavad lauseid, kasutades ajamäärust *last year*, tegusõna *be* lihtminevikku ja üht antud kohamäärustest.

Last year my sister was at a pioneer camp.

Last year our camp was near the sea.

Last year our classroom was on the first floor.

Last year my sisters were in town.

Last year they were in the country.

Sama harjutust võib teha ajavormis *Present Indefinite*, kasutades ajamäärust *this year*.

Harjutus 2

Lühivastused tegusõnaga *be* ajavormis *Past Indefinite*.

Õpetaja esitab klassile frontaalselt küsimusi.

Were you absent yesterday?

Ene: Yes, I was. (No, I was not.)

Was Hillar on duty yesterday?

Õie: Yes, he was. (No, he was not.)

Were you all present yesterday?

Enn: Yes, we were. (No, we were not.)

Was Linda ill yesterday?

Leida: No, she was not.

Were Ene and Helga in the country last year?

Uno: Yes, they were.

Was Hilja at home yesterday?

Kalju: No, she was not.

Were you at school yesterday?

Inga: Yes, I was.

Was I at school yesterday?

Enn: No, you were not.

Harjutus 3

There is, there are laused ajavormis *Past Indefinite*.

Kantaval tahvlil on järgmised nimisõnad ja kohamäärused:

near the sea

a pioneer camp

in our classroom

twenty desks

in the garden

seventeen girls

in the workroom

four boys

in the street

one child

in the pencil-box

three pencils

Õpilased moodustavad *there is, there are* lauseid lihtminevikus.

There was a pioneer camp near the sea.

There were twenty desks in our classroom.

Harjutus 4

Past Indefinite tegusõnast *be*.

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi tegusõnaga *be* *Past Indefinite* 2. pöördes. Näiteks Virve ütleb: *Were you*

in the country last summer, Eve? Eve: Yes, I was. Jaan küsib: Was Eve in the country last summer? Ellen vastab: Yes, she was.

Were you at home yesterday?
Were you on duty yesterday?
Were you absent last week?
Were you at school on Sunday?
Were you in the Pioneer Room yesterday?
Were you Ellen's deskmate last year?

LESSON ELEVEN

Uus materjal:

Past Indefinite tegusõnast *have*.

Kordamiseks:

1. *Past Indefinite* tegusõnast *be*.
2. Isikulised ja omastavad asesõnad.

Harjutus 1

Tegusõnade *have* ja *be* oleviku ja mineviku vormid.

Õpilased loevad Lesson 11 lk. 43 "A Month in the Country" olevikus, asendades määrused nagu *last summer* määrusega *this summer*.

Harjutus 2

Lühivastused tegusõnaga *be* ja *have* ajavormis *Past Indefinite*.

Õpetaja esitab õpilastele frontaalselt küsimusi. Seinal võivad rippuda tabelid tegusõnaga *be* ja *have* ajavormis *Past Indefinite*. Tuleb jälgida, kas õpilased kasutavad vastustes õigeid asesõnu.

1. Were you in the country last summer? (Yes, I was.)
2. Were you there in July? (Yes, I was.)
3. Was your house big? (No, it was not.)
4. Was there a garden behind the house? (Yes, there was.)
5. Had you many friends in the country? (Yes, I had.)

6. Had you plenty of flowers in the garden? (Yes, we had.)
7. Was Eva your best friend? (No, she was not. Ain was my best friend.)
8. Had Ain a dog? (Yes, he had.)
9. Was the dog always with you? (Yes, he was.)
10. Had you a nice new fishing-rod? (Yes, I had.)
11. Had you a good rest last summer? (Yes, I had.)

LESSON TWELVE

Uus materjal:

Past Indefinite korrapärastest tegusõnadest. Jaatav vorm.

Kordamiseks:

1. Nimisõna omastav kääne 's-lõpuga.
2. Nimisõna omastav kääne eessõnaga *of*.

Harjutus 1

Nimisõna omastava käände moodustamine.

Seinal rippus tabel nimisõna omastava käände moodustamise kohta. Õpetaja laseb õpilastel kiiresti tõlkida järgmisi sõnaühendeid, jälgides õiget hääldamist. Kus võimalik, kasutagu õpilased 's-lõpulist omastavat käänat.

1. Dick'i tuba	7. naabri köök
2. toa aknad	8. Ennu laev
3. rikka mehe kokk	9. laeva kapten
4. koka nuga	10. Uno õngeritv
5. kassi nimi	11. küla majad
6. maja katus	12. mu sõbra aed

Harjutus 2

Past Indefinite korrapärastest tegusõnadest. Jaatav vorm.

Kui Lesson 12 on läbi töötatud, laseb õpetaja õpilastel kiires tempos antud lausetes asendada *Present Indefinite* ajavormiga *Past Indefinite*, jälgides mineviku lõpu -ed

õiget hääldamist. Harjutust võib kasutada ka võistlusmänguks ridade vahel. Võidab see rida (või see õpilane), kus õeldi kõige enam veatuid lauseid.

Õpetaja: Dick *lives* in London.

Õpilane: Dick *lived* in London.

1. He *works* for his food.
2. He *helps* the cook in the kitchen.
3. He *washes* the dishes.
4. He *cleans* the knives.
5. Dick's bed *is* in a room under the roof.
6. There *are* many rats in the room.
7. Dick *is* afraid to sleep there.
8. Dick *wants* to get a cat.
9. Dick's neighbour *has* two cats.
10. Dick *asks* the neighbour to give him a cat.
11. The cat *kills* all the rats in Dick's room.

LESSON THIRTEEN

Uus materjal: *Past Indefinite* korrapärasest tegusõnadest.
Eitav vorm.

Kordamiseks: Eitav lause.

Harjutus 1

Eitava lause moodustamine.

Tabelite abil korraldatakse eitavate lausete moodustamist ja sõnade järjekorda eitavas lauses.

A. Kui eitame tegevust:

<i>alus</i>	<i>abiverb</i>	<i>eitus</i>	<i>põhiverb</i>	<i>muud lauseliikmed</i>
I	do	not	work	every day.
He	does	not	go	to school.
We	are	not	singing	now.
I	shall	not	wash	the dishes.
She	will	not	sell	her cat.
He	is	not	—	at home.

B. Kui eitame nimisõna:

You have	no garden.	
He had	no dog	last year.
There is	no map	in the classroom.
There were	no flowers	in the garden.

Õpetaja ütleb jaatava lause ja õpilased muudavad selle kiiresti eitavaks. Kui õpilane teeb vea, osutab õpetaja tabelis õigele vormile.

1. The ship will sail to England.
2. We went to help the collective farmers.
3. The captain is an old man.
4. Dick jumps very far.
5. I know what to do.
6. Our cat kills rats.
7. There were many rats in the room.
8. There is one cat in the room.
9. He will give you apples.
10. We shall thank our teachers.
11. We have six lessons today.
12. She had many friends last year.

Harjutus 2

Past Indefinite korrapärastest tegusõnadest. Eitav vorm.

Kui õppepala nr. 13 juurde kuuluvad harjutused on läbi võetud, laseb õpetaja õpilastel kiires tempos tõlkida järgmisi lauseid. Tahvlil võib olla näidislause

Enn did not clean the blackboard.

1. Dick ei elanud Londonis.
2. Ta ei töötanud rikka mehe majas.
3. Dick ei aidanud kokka köögis.
4. Ta ei pesnud nõusid.
5. Ta ei puhastanud nuge.
6. Kass ei tapnud rotte.
7. Laev ei sõitnud ära.
8. Kapten ei tundnud Dicki.
9. Kuningas ei tänanud kassi.
10. Dick ei saanud kotti kulda.

LESSON FOURTEEN

Uus materjal: *Past Indefinite* korrapärasest tegusõnast; küsiv vorm. Lühivastused üldküsimustele.

Kordamiseks: Eessõnalised väljendid *on Sunday, on the 10th of December, in Rakvere, at a hospital, about her classmates, help with the housework.*

Harjutus 1

Eessõnalised väljendid.

Õpetaja küsib õpilastelt, kuidas on inglise keeles *pühapäeval*. Õpilane ütleb: *on Sunday*. Väljend kirjutatakse tahvlile. Edasi küsib õpetaja, kuidas on inglise keeles *majapidamise abistama*. Õpilane vastab: *help with the housework*. Väljend kirjutatakse jälle tahvlile. Sel viisil kirjutatakse tahvlile järgmised väljendid:

on Sunday, on the 10th of December, in Rakvere, at a hospital; about her classmates, help with the housework.

Siis moodustavad õpilased ise antud väljenditega lauseid. Iga väljendi puhul on soovitatav küsida rohkem kui ühelt õpilaselt, millise lause tema antud väljendiga mõtles. See ergutab kõiki pingsalt kaasa töötama.

Harjutus 2

Lühivastused üldküsimustele ajavormis *Past Indefinite*.

Õpilased vastavad kiiresti lühivastustega õpetaja küsimustele.

Õpetaja: Did you visit your aunt yesterday?

Enn: Yes, I did.

No, I did not.

1. Did you visit your friend yesterday?
2. Did you live in the country last year?
3. Did your mother work at a hospital last year?
4. Did your father go to the factory?
5. Did you talk about your deskmate to your mother?
6. Did your deskmate help his (her) mother last week?
7. Did she wash the floors?

8. Did your brother dust the furniture this Saturday?
9. Did your sister bake a pie yesterday?
10. Did you peel the potatoes for the soup?
11. Did you cook vegetables for supper?
12. Did you wash the dishes?

Harjutust võib teha ka nii, et õpetaja ütleb jaatava lause, üks õpilane moodustab sellest üldküsimuse ja teine annab sellele lühivastuse.

LESSON FIFTEEN

Uus materjal: Eriküsimuste moodustamine ajavormis *Past Indefinite*.

Kordamiseks: *Past Indefinite*.

Harjutus 1

Lihtmineviku asendamine lihtolevikuga.

Õpetaja laseb Lesson 15 "A Clever Dog" lugeda ajavormis *Present Indefinite*, jälgides 3. pöörde lõpu õiget hääldamist.

Näiteks: Jack Sharp has a clever dog. The dog's name is Rex. Jne.

Harjutus 2

Eriküsimuste moodustamine ajavormis *Past Indefinite*.

A. Õpilased moodustavad õpetaja antud lausetele sihitise kohta küsimusi. Enne küsimuse esitamist ütlevad nad, milline sõna on lauses sihitiseks.

Näiteks: Jack liked Rex very much.

Whom did Jack like very much?

1. Rex waited for *Jack* at the door.
2. Rex wanted *his dinner*.
3. Mother baked *a pie* yesterday.
4. Aavo dusted *the furniture*.
5. Ene visited *her aunt* in Tapa.

B. Õpilased moodustavad lause koha- ja ajamääruse kohta küsimusi.

1. Helve lived *in the country last year*.
2. Her father worked *on a collective farm*.
3. They talked about school *in the evening*.
4. Milvi washed the floors *on Saturday*.
5. Ella peeled potatoes *in the kitchen*.

C. Õpilased moodustavad lause alusele suunatud küsimusi. Õpetaja jälgib, et küsimus oleks ainsuse 3. pöördes.

1. *The pioneers* invited the teachers to their party.
2. *The pupils* were in the Pioneer Room.
3. *The teachers* had much work.
4. *Our cat* killed many rats.
5. *The hat* was in the dog's mouth.

LESSON SIXTEEN

Kordamiseks: *Present Indefinite, Present Continuous, Past Indefinite, Future Indefinite.*

Harjutus 1

Õpitud ajavormide moodustamise kordamine.

Õpetaja ütleb mitmesugustes ajavormides lauseid ja õpilased asendavad igas lauses öeldise aja ajavormiga *Past Indefinite*, kasutades sobivaid ajamäärsusi.

1. We *shall decorate* the classroom for the 7th of November.
We *decorated* the classroom for the 7th of November.
2. He *is looking* out of the window.
He *looked* out of the window.
3. Mother *bakes* a pie every Saturday.
Mother *baked* a pie every Saturday.
4. My brothers *will work* in the garden tomorrow.
My brothers *worked* in the garden yesterday.
5. The pupils *like* the lessons in the workroom.
6. Hilda and Ene *are* deskmates.
7. The pupil on duty *opens* the windows.

8. The pupils on duty *clean* the blackboard.
9. We *shall play* chess tomorrow.
10. He *has* many good friends.
11. The girl *is watering* the flowers in the garden.
12. I *want* to help you.

Harjutus 2

Küsimuste moodustamine ajavormis *Past Indefinite*.

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi ajavormis *Past Indefinite*. Küsimused võivad olla kodus valmis mõeldud õpilase enese valitud või õpetaja antud teemadel. Küsimuste esitamise aluseks võib olla ka mõni kujutletav olukord. Küsimustest ja vastustest peab kujunema mõtteliselt terviklik dialoog.

- A. When did you visit your aunt?
- B. I visited her last week.
- A. Was she glad to see you?
- B. Yes, she was.
- A. What did you talk about?
- B. We talked about my family.
 - Y. Did you go for a walk with your dog yesterday?
 - X. Yes, I did. He likes to go to the wood.
 - Y. When did you go for a walk with him yesterday?
 - X. We went for a walk after dinner.
 - Y. Did he run in front of you?
 - X. Yes, he did.
- A. Did you wait for me yesterday?
- B. Yes, I did. Mother baked an apple-pie yesterday.
- A. Was the pie good?
- B. Yes, it was.
- A. Who peeled the apples for the pie?
- B. I did.
 - X. What did mother cook for supper yesterday?
 - Y. She cooked some vegetables.
 - X. Who helped her to lay the table?
 - Y. My little sister did.
 - X. Did you wash the dishes after supper?
 - Y. Yes, I did. I always do.

LESSON SEVENTEEN

Uus materjal: Ebareeglipärased tegusõnad *say, take, come, fall, go* ajavormis *Past Indefinite*.

Kordamiseks: Eessõnalised väljendid *at a hotel; in the dark; go to bed; in bed; out of bed; on the floor*.

Harjutus 1

Eessõnalised väljendid.

Õpilased tõlgivad eespool nimetatud eessõnalised väljendid. Üks õpilane kirjutab väljendi tahvlile ja teine moodustab sellega lause, mis erineb raamatu tekstist.

1. at a hotel.
In summer we lived at a hotel in Pärnu.
2. in the dark.
We did not see the houses in the dark.
3. go to bed.
Pupils must go to bed at ten o'clock every day.
4. in bed.
I do not read in bed.
5. out of bed.
Our cat jumped out of my bed in the morning.
6. on the floor.
My little sister is playing on the floor.

Harjutus 2

Ajavormi *Past Indefinite* moodustamine ebareeglipärasest tegusõnadest.

Kui õpetaja ütleb jaatava lause, ütlevad õpilased sama lause eitava ja küsiva vormi. Õpetaja eitava lause puhul annavad õpilased jaatava ja küsiva vormi, jne.

Õpetaja: 1. The pupils took part in the demonstration.

I õpilane: The pupils did not take part in the demonstration.

II õpilane: Did the pupils take part in the demonstration?

2. The teachers did not come to our party.
3. Did Enn fall into the lake?
4. The pupils went to the sportsground.
5. Did Inge say good-bye to you?

LESSON EIGHTEEN

Uus materjal: Ebareeglipärased verbid *get, make, begin, write*.

Kordamiseks: Arvsõna ja nimisõna mitmuse moodustamine.

Harjutus 1

Põhi- ja järgarvude kordamine. Nimisõna mitmuse moodustamine.

Õpiku harjutus nr. 4 lk. 75 lugeda ainsuses koos järgarvudega ja mitmuses koos põhiarvudega. Arvud valib õpetaja.

the first classmate — ten classmates
the fifth camp — eleven camps.

Harjutus 2

Ajavormi *Past Indefinite* moodustamine ebareeglipärasest tegusõnadest *get, make, begin, write*.

Õpilased mõtlevad lauseid antud tegusõnadega, kasutades ajavormi *Past Indefinite*. Pinginaaber ütleb eitava vormi.

Eva: I got this book from the library.

Ene: I did not get this book from the library.

Ilse: Tõnu made two slogans.

Helve: Tõnu did not make two slogans.

Enn: School began at eight.

Ain: School did not begin at eight.

Ülle: Virve wrote her exercises well.

Ille: Virve did not write her exercises well.

LESSON NINETEEN

Uus materjal: Ebareeglipärased tegusõnad *put, hear*.

Kordamiseks: Määruste koht lauses.

Harjutus 1

Koha- ja ajamääruse koht lauses.

Kantavale tahvlile on kirjutatud järgmised määrused:
*in the dark; on Saturday; last year; in front of the cage;
in the workroom; there; all day; in winter; at the Zoo.*

Õpetaja ütleb lause ja osutab tahvlil ühele määrusele, mida lauses ei esinenud. Nüüd peab õpilane moodustama lause koos selle määrusega.

Näiteks ütleb õpetaja: *There was a big monkey at the zoo* ja osutab tahvlil määrusele *last year*. Õpilane moodustab lause: *There was a big monkey at the zoo last year* või *Last year there was a big monkey at the zoo*.

1. The children stood every day (in front of the cage).
2. The monkey lived for many years (there).
3. The children did not come to the zoo (in winter).
4. He climbed up and down in the cage (all day).
5. The man worked for two months (at the zoo).
6. We had two lessons last week (in the workroom).
7. I washed the floors at home (on Saturday).
8. Every morning father goes to work (in the dark).

Harjutus 2

Ebareeglipärased tegusõnad *put, hear, make, write*.

Õpetaja annab lause olevikus. Õpilased ütlevad sama lause tulevikus ja minevikus, muutes vastavalt määrusi.

Näiteks õpetaja ütleb: *John puts on his new cap every day*.

I õpilane: *John will put on his new cap tomorrow*.

II õpilane: *John put on his new cap yesterday*.

1. The children make a noise in the corridor every day.
2. Bob writes three exercises every day.
3. We hear that song every day.
4. I put my books on my desk every day.

LESSON TWENTY

Uus materjal:

1. Ebareeglipärane tegusõna *buy*.
2. *Some, any, no* kasutamine.

Kordamiseks: *no* eitavas lauses.

Harjutus 1

Aegade moodustamine tegusõnast *buy*.

Õpilased moodustavad tegusõnaga *buy* lauseid igas õpitud ajavormis. Lause sisu olgu igas lauses erinev.

1. We buy bread every day.
2. I bought some sugar for the cake.
3. I shall buy some cakes tomorrow.
4. Look! Hilda is buying eggs.

Laused võivad olla ka küsivas ja eitavas vormis. Kui mõni õpilane ütleb mitu õiget lauset, võib teda hinnata.

Harjutus 2

Eituse *no* kasutamine.

Õpilased tõlgivad kiires tempos, kasutades lausetes eitust *no*. Enne meenutatakse, et eitust *no* kasutame nimisõna eitamiseks, kusjuures me ei kasuta artiklit ega arv sõna nimisõna ees. Tuleb jälgida, et õpilased ei kasutaks kahte eitust. Õpilastel on kergem, kui nad enne mõtlevad jaatava lause tõlke.

1. Meie ei saanud kutset (no invitation).
2. Meie tänaval pole kauplust (no shop).
3. Ma ei pannud kohvi sisse suhkrut (no sugar).
4. Me ei vaja köögis küttepuid (no firewood).
5. Meil pole täna inglise keele tundi (no English lesson).
6. Mööbli peal pole tolmu (no dust).
7. Eile me ei mänginud mängu (no games).

Harjutus 3

Küsimuste esitamine.

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi. Küsimustest ja vastustest kujuneb mõtteliselt terviklik dialoog. Teemad annab õpetaja. Samuti võivad õpilased ise teemasid ja olukordi välja mõelda.

- A. When is your birthday?
- B. My birthday is on the second of November.
- A. Do you always invite your friends to our birthday party?

- B. Yes, I do.
- A. How many friends did you invite last year?
- B. I invited four girls and six boys.
- X. Did you buy any sugar for the cake?
- Y. Yes, I did.
- X. Where did you put it when you came home?
- Y. I put it on the table in the kitchen.
- X. How many eggs did you buy?
- Y. I bought twelve eggs for the cake.
- A. Did you go to the zoo on Sunday?
- B. Yes, I did.
- A. What animals did you like best?
- B. I liked the monkeys best.
- A. Why did you like them?
- B. They made me laugh.
- A. Do you like lions?
- B. No, I do not. I am afraid of them.
- X. When did your dog die?
- Y. He died in winter.
- X. Why did he die?
- Y. He was very ill.
- X. Did you get a new dog?
- Y. Yes, we did.
- A. Did your sister get a letter last week?
- B. Yes, she did.
- A. Who wrote to your sister?
- B. Her friend did.
- A. What did she write about?
- B. She wrote about her new school.

LESSON TWENTY-ONE

Kordamiseks:

Some, any, no.

Harjutus 1

Asesõna *some* kasutamise nimisõna ees osasihitise tõlkimisel.

Õpilased tõlgivad järgmised laused, kasutades asesõna *some* sihitise ees.

Näiteks: Ma ostsin *leiba*.

I bought some bread.

1. Ta võttis oma aiast *lilli*.
2. Ene kooris *kartuleid*.
3. Ta teab *ingliseelseid laule*.
4. Eile pesi ema *põllesid*.
5. Ma näen laual *tööriistu*.
6. Evi sai raamatukogust huvitavaid *raamatuid*.
7. Too mulle *vett*.
8. Ma võtsin *lund* kätte.
9. Anna mulle *piima!*
10. Dick sai oma kassi eest *kulda*.

LESSON TWENTY-TWO

Uus materjal:

1. Käskiva kõneviisi eitav vorm.
2. Ebareeglipärane tegusõna *read*.

Kordamiseks:

1. Käskiva kõneviisi jaatav vorm.
2. Kuupäevad.
3. Omastavad asesõnad.

Harjutus 1

Kuupäevad. Käskiva kõneviisi eitav vorm.

Kantavale tahvlile on kirjutatud arvudega kuupäevad: 10. III; 11. I; 18. V; 20. II; 5. VI; 23. VIII; 7. XI.

Õpetaja annab ingliskeelse käskluse ja osutab ühele kuupäevale. Õpilane muudab käskluse eitavaks ja täiendab seda antud kuupäevaga.

Näiteks ütleb õpetaja: *Come to my birthday party* ja osutab kuupäevale 17. VII. Õpilane ütleb: *Don't come to my birthday party on the seventeenth of July*.

1. Invite your friends to our house.
2. Help your sister.
3. Make a fire in the stove.
4. Take the books to the library.
5. Go to the country.
6. Put on your new dress.

Harjutus 2

Omastavad asesõnad. *Past Indefinite* tegusõnast read.

Õpilased pööravad kõikides pööretes, kasutades õiget omastavat asesõna.

I read my English lesson well yesterday.
You read your English lesson well yesterday.
He read his . . .
jne.

Harjutus 3

Küsimuste moodustamine.

Õpilased esitavad üksteisele küsimusi antud teemadel. Koduseks ülesandeks oli korrata õpitud ajavormide moodustamist ja kasutamist. Vestlusteema võib õpilastele varem teatada, et vältida ajakaotust tunnis.

Näiteks mõningaid vestlusi:

- A. When is your mother's birthday?
- B. Her birthday is on the tenth of April.
- A. What will you give her?
- B. I shall make a bookshelf for her.
- A. Where will you make it?
- B. I shall make it in our workroom.
- A. Have you many tools in your workroom?
- B. Yes, we have. We have hammers, nails, saws and other tools.
- X. Do you help your mother in the kitchen?
- Y. Yes, I do.
- X. What vegetables do you need to make dinner?
- Y. I need potatoes and carrots.
- X. What do you need to make a cake?
- Y. I need two eggs, some butter, some sugar and milk.
- X. Who washes the dishes after dinner?
- Y. I always wash the dishes after dinner.
- A. What do you buy in bottles?
- B. I buy milk in bottles.
- A. When do you drink milk?
- B. I drink milk in the morning.
- A. What colour is milk?
- B. Milk is white.
- X. Can you sew?
- Y. Yes, I can.

- X. Have you a sewing-machine at home?
 Y. Yes, I have.
 X. What are you sewing now?
 Y. I am sewing an apron for my sister.
 A. Is this your cat?
 B. Yes, it is.
 A. What is she doing?
 B. She is sitting in the sun.
 A. Does she kill rats?
 B. No, she does not. We have no rats.
 X. What is mother doing?
 Y. She is cooking dinner.
 X. Who is laying the table?
 Y. My sister is.
 X. When do you have dinner?
 Y. We have dinner at three.

LESSON TWENTY-THREE

Uus materjal:

Past Continuous.

Kordamiseks:

Present Continuous.

Harjutus 1

Past Continuous.

Õpetaja ütleb laused ajavormis *Present Indefinite* ja õpilased panevad samad laused ajavormi *Past Continuous*.

Seinal ripub ajavormi *Past Continuous* moodustamise tabel.

Näiteks: Mother sits on the sofa in the afternoon.

Mother was sitting on the sofa in the afternoon.

Ühtlasi selgitab õpetaja mõlema ajavormi kasutamist emakeelde tõlkimise abil. Järgmiste lausete juures teevad seda juba õpilased ise.

1. The pupils on duty put the classroom in order.
2. We eat in the lunchroom.
3. I do my homework at four o'clock.

4. They plant trees in the garden.
5. Ann waters her flowers in the afternoon.
6. The pupils sing in the hall.
7. Mother cooks dinner in the kitchen.

Harjutus 2

Ajavormide *Present Indefinite* ja *Present Continuous* kasutamine.

Tahvlile on kirjutatud tegusõnad ja määrused.

Õpilased peavad ise moodustama lauseid, kasutades ajavormi *Present Indefinite* või *Present Continuous*.

Näiteks tahvlil on kirjutatud:

read	every day
work	at five o'clock

I õpilane: I read interesting books every day.

II „ : Father is working at five o'clock.

Tegusõnad

Määrused

write	every Sunday
speak	at the English lessons
sew	now
sweep	every day
skate	at six o'clock
make	at four o'clock
go	every Monday
sleep	at night
learn	now
dance	at seven o'clock

LESSON TWENTY-FOUR

Uus materjal:

1. Ebakorrapärane tegusõna *meet*.
2. *Can* mineviku vorm *could*.

Kordamiseks:

Present ja *Past Continuous*.

Harjutus 1

Ajavormide *Present* ja *Past Continuous* moodustamine ja tarvitamine.

Õpetaja ütleb määruse ja osutab ühele tahvlile kirjutatud tegusõnadest. Õpilane peab kasutama lauses ajavormi *Present* või *Past Continuous*. Näiteks ütleb õpetaja: *yesterday at six o'clock* ja osutab verbile *ski*. Õpilane moodustab lause: *Yesterday at six o'clock I was skiing.*

Õpetaja ütleb: *It is five o'clock* ja osutab verbile *sleep*. Õpilane täiendab lauset: *It is five o'clock. My little sister is sleeping.*

Õpetaja ütleb	ja	osutab tegusõnale
Yesterday at eight o'clock		help
Yesterday at two o'clock		study
It is three o'clock		do
It is one o'clock		have lunch
Yesterday at eleven o'clock		visit
Now		peel

Harjutus 2

Ebakorrapärastest tegusõnadest ajavormide moodustamine.

Frontaalse küsitlemise käigus moodustavad õpilased antud tegusõnadest jaatava, küsiva ja eitava lause kõigis õpitud ajavormides (ainult ainsuse 3. pöördes).

He does his homework.
She meets her friends.

Harjutus 3

Abitegusõna *can* tähendus ja mineviku vorm.

Õpilased tõlgivad antud lauseid. Naaber ütleb eitava vormi ja kolmas õpilane nimetab mineviku vormi.

Ma oskan ömmelda.
Ma saan liuväljale tulla.
Ma võin teid aidata.
Ta võib seda loosungit teha.
Ta oskab hästi uisutada.
Ta saab sulle seda raamatut näidata.

LESSON TWENTY-FIVE

Uus materjal: Abitegusõnad *can, must, may*.

Kordamiseks: Kuude nimetused.

Harjutus 1

Kuude nimetused ja ajamäärusele suunatud küsimused.

Õpetaja ütleb lause. Esimene õpilane kordab seda lauset juba koos enda poolt lisatud kuu nimetusega. Teine õpilane esitab sellele lausele ajamääruse kohta sihitud küsimuse.

Õpetaja: There is much snow in ...

I õpilane: There is much snow in January.

II „ : When is there much snow?

1. It is very cold in ...
2. Spring begins in ...
3. The first spring flowers come out in ...
4. Little birds sing merrily in ...
5. We make hay in ...
6. We go to the country in ...
7. We do not come to school in ...
8. School begins in ...
9. My birthday is in ...
10. We go to the demonstration on the 7th of ...
11. Winter begins in ...

Harjutus 2

Abitegusõnade *may, must* tähendus.

Õpilased tõlgivad kiiresti.

Kas ma tohin sind aidata?

Kas ma tohin sinu sulle võtta?

Kas ma tohin lahkuda?

Kas ma tohin selle sõna tahvlile kirjutada?

Me peame hästi õppima.

Sa pead klassi koristama.

Nad peavad põrandaid pesema.

Ma pean lõunat keetma.

Ta peab laulma.

LESSON TWENTY-SIX

Uus materjal: Ebareeglipärased tegusõnad *beat, run, swim, see, give.*

Kordamiseks: Ajavormide moodustamine.

Harjutus 1

Ajavormide moodustamine ebakorrapärasest tegusõnadest.

Õpetaja ütleb lause ajavormis *Present Indefinite*. Õpilased panevad sama lause järgmistesse ajavormidesse:

- 1) Present Continuous;
- 2) Future Indefinite;
- 3) Past Indefinite;
- 4) Past Continuous.

Aegade nimetused on kirjutatud kantavale tahvlile. Õpetaja ütleb näiteks: *Mother gives food to her children.*

I õpilane:	Mother is giving food to her children.
II „	Mother will give food to her children.
III „	Mother gave food to her children.
IV „	Mother was giving food to her children.

Õpilastel võib lasta ka küsivaid ja eitavaid vorme moodustada. Lauseid võib kestvate ja mineviku aegade puhul sobivate määrustega täiendada.

1. Our geese swim in the lake.
2. My brother runs fast.
3. Aunt Polly beats Tom.
4. Pupils write on the blackboard.
5. We go to school.

Harjutus 2

Tegusõna *see.*

Esimene õpilane ütleb klassis näha olevate esemete kohta lause (valides üks või paar eset). Näiteks: *“I see a blackboard in the classroom.”* Teine õpilane moodustab küsimuse: *“Does Ene see a blackboard in the classroom?”* Kolmas õpilane vastab sellele ja moodustab uue lause:

“Yes, she does. I see four lamps in the classroom.” Ja nii edasi. Kui viis-kuus lauset on esitatud lihtolevikus, siis moodustatagu järgmised laused lihtminevikus.

Eva: I saw our English teacher in the street.

Ivar: Did Eva see our English teacher in the street?

Tõnu: Yes, she did.

I saw my aunt yesterday.

Ellen: Did Tõnu see his aunt yesterday?

Inge: Yes, he did.

I saw red roses in the shop.

Nii moodustatagu samuti 5—6 lauset.

Õpetaja jälgigu intonatsiooni üldküsimumstes.

LESSON TWENTY-SEVEN

Uus materjal:

1. Ebareeglipärased tegusõnad *fly* ja *think*.
2. Näitavad asesõnad *this* — *these*;
that — *those*.

Kordamiseks: Küsiv lause.

Harjutus 1

Üldküsimumse moodustamine.

Õpetaja ütleb jaatava lause ja õpilased muudavad selle küsivaks. Õpetaja jälgib, et intonatsioon oleks õige.

1. The teacher asked us yesterday.
2. He decided to help his friend.
3. You think in English.
4. He thought about his work.
5. Birds fly away in autumn.
6. The swan flew to a big lake.
7. The swan was lonely.
8. He was hungry.
9. He had plenty of food.
10. The ugly duckling was a swan.

Harjutus 2

Näitavad asesõnad.

Õpetaja kasutab lauses nimisõna mitmuses, õpilased asendavad mitmuse vormid ainsusega.

1. I like these swans.
2. He does not see those birds.
3. Those are my copy-books.
4. These are your hens.
5. Take these apples.
6. Eat those cakes.
7. Mother bought these cups.
8. I learned those words.

Harjutus 3

Küsimuste moodustamine mineviku aegades.

Õpilased esitavad kirjeldatud olukordade põhjal üksteisele küsimusi kas ajavormis *Past Indefinite* või *Past Continuous*. Klassis on tabel ajavormiga *Past Continuous*.

- A. Did you see Helve yesterday?
B. Yes, I did. I saw her at the library.
A. What was she doing there?
B. She was reading newspapers.
A. Why did you go to the library?
B. I wanted to get some English books.
 X. Whom did you meet on your way to school?
 Y. I met my friend Peep.
 X. Where was he going?
 Y. He was going to the new factory.
 X. Was he alone?
 Y. No, he was not. His father was with him.
A. What animals did you see at the zoo?
B. I saw lions, monkeys and many other animals.
A. What were the lions doing?
B. They were sleeping.
A. What were the monkeys doing?
B. They were playing in their cage.
-

РЕЗЮМЕ.

Сборник упражнений «Развитие устной речи на уроках английского языка» составлен в помощь учителю английского языка пятых-шестых классов эстонских школ.

Сборник состоит из 146 упражнений, к которым даны методические указания. Упражнения способствуют активизации и автоматизации всех изучаемых грамматических форм, при этом одновременно повторяется и активизируется изучаемая лексика. Глаголу, как одной из основных частей речи, уделяется главное внимание, ибо без умения спрягать и пользоваться глагольными формами, невозможно вести беседу.

Сборник представляет собой дополнение к учебникам английского языка для пятых-шестых классов. К каждому тексту составлены дополнительные упражнения. Поскольку на каждый текст учебника отводится в среднем по три урока, то и упражнения из сборника могут быть распределены соответствующим образом. Выполнение упражнений предполагает фронтальную работу класса, при этом серьезное внимание должно уделяться правильному произношению.

Хотя дополнительные упражнения дают возможность применять большое количество таблиц и картин, все же рекомендуется чередовать их выполнение с другими приемами работы.

Учеников необходимо приучать к тому, чтобы они умели задавать вопросы и отвечать на них в свободной форме беседы. На первоначальном этапе обучения при развитии навыков беседы на иностранном языке необходимы такие приемы, которые приучили бы учеников активно пользоваться определенными грамматическими конструкциями и изученной лексикой. В основном это репродуктивные упражнения, так как владение относительно небольшим языковым материалом не дает еще возможности свободно выражать мысли на изучаемом языке. Учитывая цели развития устной речи, большинство упражнений в сборнике автор составил в форме диалога как между учителем и учениками, так и между самими учениками.

Данный сборник способствует формированию активных речевых навыков.

Эффективность упражнений данного сборника проверялась в двух школах, и результаты подтвердили, что знания учеников пятых-шестых классов этих школ оказались значительно выше, чем у учеников контрольных классов.

SISUKORD

	lk.
Metoodilisi võtteid õpitavate grammatiliste vormide aktiveerimiseks ja automatiseerimiseks	3
Harjutused 5. klassile	5
Harjutused 6. klassile	45
Резюме	86

Соттер Ингрид Иоханнесовна

УПРАЖНЕНИЯ ПО РАЗВИТИЮ РЕЧИ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА.

На эстонском языке.

Trükkimisele antud 6. XII 1962. Trükiproognaid 5,5. Trükiarv 1000. MB-07795.
Tell. nr. 7540. Trükikoda «Kommunist». Tallinn, Pikk tn. 2.

Hind 20 kop.

Hind 20 kop.

A
23592

S146029